

Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина Србије

Бранкица Јерemiћ
Иван Младеновић

ВОДИЧ ЗА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ МОДЕЛИ И ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ЗАКОНОДАВНОГ ОКВИРА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

**ВОДИЧ ЗА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
МОДЕЛИ И ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ
СПРОВОЂЕЊА ЗАКОНОДАВНОГ ОКВИРА У
ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ**

Бранкица Јермић
Иван Младеновић

**ВОДИЧ ЗА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
МОДЕЛИ И ПРЕПОРУКЕ ЗА
УНАПРЕЂЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА
ЗАКОНОДАВНОГ ОКВИРА У
ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ**

Београд, 2017.

**ВОДИЧ ЗА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
МОДЕЛИ И ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ
СПРОВОЂЕЊА ЗАКОНОДАВНОГ ОКВИРА
У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ**

Аутори

Бранкица Јеремић
Иван Младеновић

Издавач

Стална конференција градова и општина
– Савез градова и општина Србије
Македонска 22, 11000 Београд

За издавача

Ђорђе Станичић, генерални секретар СКГО

Дизајн и припрема за штампу

Атеље, Београд
www.atelje.rs

Штампа

Досије студио, Београд
www.dosije.rs

Тираж: 500 примерака

ISBN 978-86-88459-58-7

ISBN 978-86-88459-58-7

9 788688 459587 >

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Израду и објављивање ове публикације подржао је пројекат „Институционална подршка СКГО – друга фаза”, који финансира Швајцарска агенција за развој и сарадњу (СДЦ), а спроводи СКГО. Ова публикација не представља ставове Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ) и СКГО. За информације и ставове у овој публикацији одговорни су искључиво аутори.

Садржај

ПОЈМОВНИК ПОЈЕДИНИХ УПОТРЕБЉЕНИХ АКРОНИМА, СКРАЋЕНИЦА И ИЗРАЗА И ЊИХОВО ЗНАЧЕЊЕ.....	7
1. УВОД.....	9
1.1. Сврха израде Водича.....	10
1.2. Коме је Водич намењен?.....	10
2. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ВОДИЧА.....	13
3. СТРАТЕШКИ И ЗАКОНСКИ ОКВИР.....	15
3.1. Стратешки оквир.....	15
3.1.1. <i>Стратешки оквир на националном и међународном нивоу.....</i>	<i>15</i>
3.1.2. <i>Стратешки оквир на нивоу локалних заједница.....</i>	<i>16</i>
3.2. Законодавни оквир.....	17
4. ОДЛУКА О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ – ПОСТОЈЕЋА ПРАКСА И ПРЕПОРУКЕ ЗА ИЗРАДУ ОДЛУКЕ.....	19
4.1. Кључни налази анализе.....	19
4.2. Назив одлуке.....	20
5. МЕТОДОЛОГИЈА – ПРЕПОРУКЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ОДЛУКЕ О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ СА ЗАКОНОМ О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ.....	21
5.1. Преамбула.....	22
5.2. Део први: Уводне одредбе.....	26
5.3. Део други: Услуге социјалне заштите.....	32
5.4. Део трећи: Материјална подршка.....	43
5.5. Део четврти: Унапређење социјалне заштите.....	51
5.6. Део пети: Прелазне и завршне одредбе.....	53

6. НОРМАТИВНО УРЕЂЕЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У НАДЛЕЖНОСТИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	55
6.1. Обезбеђивање и пружање услуга социјалне заштите.....	57
6.2. Методологија формирања цене услуга социјалне заштите и суфинансирање корисника у цени услуга	58
6.2.1. <i>Цена услуге социјалне заштите</i>	60
6.2.2. <i>Учешће корисника у цени услуге</i>	62
6.3. Регулисање услова обезбеђивања и пружања услуге социјалне заштите	63
7. АНЕКСИ.....	67
7.1. Предлог модела одлуке о социјалној заштити.....	69
7.2. Предлог Правилника о утврђивању економске цене услуге.....	94
7.3. Предлог Правилника о утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге.....	95
7.4. Предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге	96
7.5. Предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге помоћ у кући.....	99
7.6. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге дневни боравак	102
7.7. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге лични пратилац детета	105
7.8. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге персоналне асистенције	108
7.9. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге свратиште	111

ПОЈМОВНИК ПОЈЕДИНИХ УПОТРЕБЉЕНИХ АКРОНИМА, СКРАЋЕНИЦА И ИЗРАЗА И ЊИХОВО ЗНАЧЕЊЕ

СКГО	Стална конференција градова и општина
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МДУЛС	Министарство државне управе и локалне самоуправе
МФ	Министарство финансија
РЗСЗ	Републички завод за социјалну заштиту
ПЗСЗ	Покрајински завод за социјалну заштиту
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ЦК Србије	Црвени крст Србије
ЦК Војводине	Црвени крст Војводине
ЦСР	Центар за социјални рад
УНОПС	Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге
ПРОГРЕС	Програм Европског партнерства са општинама
ЗСЗ	Закон о социјалној заштити
ЗЛС	Закон о локалној самоуправи
ЗУП	Закон о општем управном поступку
ЕСРП	Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике

1. УВОД

Изостанак тумачења Закона о социјалној заштити и јасних инструкција за креирање садржине одлуке о социјалној заштити, као и различити нивои разумевања обима права и надлежности локалне самоуправе у области социјалне заштите – три су групе разлога који су створили потребу за овако конципираним Водичем.

Водич је настао као одговор на закључке и препоруке истраживања и анализе под називом „Социјална заштита на локалном нивоу: стање и перспективе“, спроведене током 2015. године од стране СКГО у сарадњи са спољним стручњацима, а која је указала на изазове локалних самоуправа у домену спровођења надлежности у области социјалне заштите, посебно у делу који се односи на ревидирање Одлуке о социјалној заштити у складу са важећим Законом о социјалној заштити¹.

Резултати ове анализе препознали су следеће трендове:

- нормативно регулисање социјалних услуга на локалном нивоу није урађено или је непотпуно, те се још увек не може говорити о њиховој пуној институционализацији;
- 67.8% јединица локалне самоуправе је донело Одлуку о социјалној заштити која је усклађена са важећим Законом о социјалној заштити, тако да локалне самоуправе које нису донеле овај правни акт отварају простор за арбитрарна тумачења важних питања;
- већина локалних самоуправа нема донет Правилник о пружању услуга, осим Правилника о пружању услуга помоћ у кући за одрасле и старије који постоји у већини општина - 72.1%;
- на основу расположивих одговора из упитника, добијених за израду горе споменуте анализе, о решењима о (економској) цени услуге, закључено је да у најмање двотрећинској већини случајева локалне самоуправе немају овај нормативни акт, док је партиципација корисника у цени услуге дефинисана врло ретко.

1 "Сл. гласник РС", бр. 24/2011 од 4.4.2011. године

1.1. Сврха израде Водича

Водич је структуриран у три комплементарна блока.

Први блок садржи преглед постојећег стратешког и законског оквира за израду Одлуке о социјалној заштити, анализу постојеће правне праксе на локалном нивоу и даје препоруке за израду одлуке о социјалној заштити у складу са Законом о социјалној заштити.

Други блок даје приказ нормативног оквира за уређење услуга социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе, упутства за обезбеђивање услуга социјалне заштите, предлаже методологију формирања цене услуга социјалне заштите и суфинансирање корисника у цени услуга.

Трећи блок је анекс Водича који садржи предлоге модела и то: модел одлуке о социјалној заштити, предлог Решења о утврђивању економске цене услуге, предлог Решења о утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге; и предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге. Поред тога, приложени су и предлози Правилника о условима обезбеђивања и пружања следећих стандардизованих услуга социјалне заштите: помоћ у кући, дневни боравак, лични пратилац детета, персонална асистенција и услуга свратиште.

Сви појмови у Водичу употребљени у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски природни род.

У даљем тексту статус грађанин, подразумева и истовремено обухвата особе женског пола (грађанке). Именице које означавају службене позиције и функције у органима локалне самоуправе користе се у облику који изражава пол лица које је њихов носилац, а према препоруци поверенице за заштиту равноправности.

1.2. Ко ме је Водич намењен?

Водич је намењен:

- изабраним (градоначелницима/председницима општина) и постављеним лицима (члановима градских/општинских већа), како би се ближе упознали са надлежностима локалних самоуправа у области социјалне заштите дефинисаним постојећим стратешким и законским оквиром;
- запосленима у локалним самоуправама који су ангажовани на пословима друштвених делатности (начелницима управа, руководиоцима одељења), а који су директно надлежни за спровођење политике социјалне заштите на

локалном нивоу, а предложени модели релевантних правних аката свакако могу допринети ефикасности и ефективности рада локалних управа;

- запосленима у Центрима за социјални рад, а пре свега правницима у центрима за социјални рад, који су у досадашњој пракси најчешћи креатори предлога одлуке о социјалној заштити и релевантних правилника;
- представницима удружења грађана који делују на пољу социјалне заштите, како би се упознали за процесима израде локалних правних аката и сагледали могућности за њиховим учешћем у процесу њихове припреме.

2. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ВОДИЧА

Процес израде Водича представљао је комбинацију анализе релевантних законских и подзаконских аката, локалних одлука о социјалној заштити и правилника донетих за потребе њихове имплементације.

Током припреме Водича значајан допринос у дефинисању његове финалне садржине дали су представници локалних управа и запослени у ЦСР, који су као учесници на регионалним радионицама одржаних у Параћину, Ужицу и Новом Саду консултовани и којима дугујемо посебну захвалност на могућности да Водичем дамо одговоре на дилеме са којима се суочавају током креирања локалног правног оквира.

Кључни део консултативног процеса одиграо се током првог састанка СКГО Мреже за социјалну заштиту, одржаног 27. маја 2016. године на коме је учествовало укупно 54 представника локалних самоуправа и центара за социјални рад², као и представници релевантних институција и организација: МРЗБСП, МДУЛС, МФ, РЗСЗ, ПЗСЗ, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, Комора социјалне заштите, ЦК Србије, ЦК Војводине и Европски ПРОГРЕС.

2 Кула, Крушевац, Књажевац, Кладово, Кањижа, Крупањ, Крагујевац, Коцељева, Ковачица, Аранђеловац, Топола, Ивањица, Ђуприја, Шид, Панчево, Пријепоље, Параћин, Деспотовац, Ђићевац, Свилајнац, Сомбор, Бојник, Уб, Велико Градиште, Бабушница, Пожаревац, Лозница, Чачак, Ужице, Рековац, Инђија, Мајданпек, Суботица, Сента, Нови Сад, Брус, Рума, Рашка, Лајковац, Шабац, Бор, Врњачка Бања, Зрењанин, Врбас, Нова Црња, Прибој, Бечеј, Смедерево, Смедеревска Паланка, ГО Звездара, ГО Земун, ГО Сурчин, ГО Црвени крст - Ниш.

3. СТРАТЕШКИ И ЗАКОНСКИ ОКВИР

3.1. Стратешки оквир

3.1.1. Стратешки оквир на националном и међународном нивоу

Стратешко планирање на међународном нивоу је интензивно услед потребе да се одговори на бројне изазове у свим областима одрживог развоја. И поред тога што је Водич намењен креаторима локалних политика, од значаја је информација о усвајању нове глобалне развојне агенде Уједињених нација за период 2016-2030. године, која даје смернице развојних политика у наредним деценијама. Република Србија се такође обавезала да усмерава своје развојне политике са усвојеним циљевима одрживог развоја³. Поред овог међународног документа, посебну пажњу заслужује и Стратегија „Европа 2020: стратегија за паметни, одрживи и инклузивни раст“⁴, која, поред дефинисања праваца националних политика, дефинише и улоге локалних актера у њиховој имплементацији.

Стратешки правци од значаја за социјалну заштиту у тренутку израде овог Водича још увек нису прецизно дефинисани секторским стратешким документом на националном нивоу. Национална стратегија социјалне заштите усвојена је 2005. године, и израда и усвајање новог стратешког документа свакако представља приоритет Владе Србије, с обзиром да се систем социјалне заштите налази пред новим изазовима препознатим у Другом националном извештају о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва у Републици Србији, који садржи преглед и стање социјалне искључености и сиромаштва за период 2011-2014. године⁵.

Правци даљег развоја дефинисани су Програмом реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП), који земљама у процесу приступања ЕУ утврђује приоритете за праћење у областима запошљавања и социјалне политике, и чији је

3 www.ciljeviodrzivograzvoja.net

4 <http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2015/08/EU-2020.pdf>;
www.europa.rs/images/publikacije/29-Evropa_2020.pdf

5 <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/sr/%D1%83%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%98%D0%B5%D0%BD-%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98-%D0%BE-%D1%81/>

процес израде званично био започет у септембру 2013. године и окончан у мају 2016. године усвајањем овог значајаног документа од стране Владе Републике Србије⁶.

Поред низа циљева и мера од значаја за социјално укључивање и социјалну заштиту дефинисаних наведеним стратешким докуменатима, за локалне актере у области социјалне заштите од посебне важности су правци деловања који се односе на успостављање и развој одрживих механизма сарадње актера из јавног, приватног и сектора грађанског друштва у циљу мобилизације ресурса у заједници како би се креирале нове могућности за одрживо пружање услуга социјалне заштите и других видова подршке грађанима у потреби за социјалном или неким другим обликом заштите.

За успешни наставак процеса деинституционализације, успостављеним кроз Закон о социјалној заштити, а посебно дела који се односи на унапређење квалитета услуга, јачање контролних и регулаторних механизма, мониторинга и евалуације, као неопходан предуслов за развој социјалне заштите у целини јесте доношење реалних програма унапређења социјалне (и дечије) заштите на националном и локалном нивоу за наредни средњорочни период.

Како су локалне самоуправе препознате као лидери развоја система социјалне заштите на нивоу заједнице, локалне одлуке о социјалној заштити и релевантни правилници за њену примену морају бити усклађени са правцима и мерама дефинисаним ЕСРП, а који за сада представља кровни стратешки документ за сектор социјалне политике.

3.1.2. Стратешки оквир на нивоу локалних заједница

Током процеса реформе система социјалне заштите, а уз подршку међународних партнера, успостављени су модели, а у појединим локалним самоуправама и пракса израде стратешких планова за социјалну заштиту са акционим плановима за њихову имплементацију на годишњем нивоу. Међутим, пракса показује да се стратешки приступ развоју система социјалне заштите на локалном нивоу јавља на нивоу изузетка и поред тога што је ова обавеза локалних самоуправа дефинисана чланом 20. Закона о социјалној заштити.

Осим стратешких приоритета, оперативних циљева и активности, стратешки документи углавном дефинишу и механизме за њихову имплементацију, мониторинг и евалуацију, али до примене ових механизма у пракси се најчешће не долази. Један од разлога свакако представља непостојање/или недовољна развијеност капацитета у локалним управама за преузимање лидерске улоге у области социјалне заштите.

Стратешки приступ изостаје и услед непостојања међусекторске сарадње у најширем смислу, која би требала да буде иницирана од стране лидера социјалне заштите

6 <http://www.minrzs.gov.rs/cir/aktuelno/item/5781-program-reformi-politike-zaposljavanja-i-socijalne-politike-u-procesu-pristupanja-evropskoj-uniji-employment-and-social-reform-programme>

– локалне самоуправе, а не центра за социјални рад, који је један од кључних, али не и једини носилац мера, програма и услуга социјалне заштите.

Институционализација партнерстава са релевантим јавним установама (запошљавања, образовања, здравства, културе, и другима) и представницима организација цивилног друштва, али и приватног сектора представља *conditio sine qua non*⁷ креирања система социјалне заштите који ће истовремено изаћи у сусрет бројним, и све сложенијим, потребама грађана, али и капацитетима постојећег система социјалне заштите на локалном нивоу.

Изостанак стратешког планирања би могао представљати препреку за успостављање модела програмског буџетирања које, пре свега, има за сврху да подигне ниво транспарентности трошења буџетских средстава, али и ефективности постојећих и будућих буџетских издвајања за локални систем социјалне заштите.

3.2. Законодавни оквир

Законом о социјалној заштити одговорност/надлежност за обезбеђивање услуга социјалне заштите је поверена јединицама локалне самоуправе (општинама и градовима), али не и градским општинама града Београда. Дефинисање надлежности градских општина у области социјалне заштите би требало бити дефинисано у складу са Законом о главном граду и Статутом града Београда, који свакако захтевају измене у овој области.

Јединице локалне самоуправе своје надлежности у области социјалне заштите црпу из следећих закона и подзаконских аката⁸:

Закон о локалној самоуправи утврђује да општина односно град *доноси програме развоја*, укључујући и развој социјалне заштите, а у области социјалне заштите оснива установе, прати и обезбеђује њихово функционисање, *доноси пројекте о правима у социјалној заштити* и др.

Закон о социјалној заштити из 2011. године систем социјалне заштите у Србији поставља на значајно другачији начин од оног који је нормативноправно био уређен претходним законом из 1991. године. Социјална заштита у законском пропису је плурализована и диверзификована, како на нивоу услуга социјалне заштите, тако и у смислу пружалаца услуга.

Приоритетни циљеви социјалне заштите остварују се обезбеђивањем материјалне подршке појединцу односно породици која има потребе за њом, али и пружањем услуга социјалне заштите, којима се омогућава:

⁷ „Услов без кога се не може“

⁸ Детаљнији приказ законодавства је дат у секцији 5.1. Преамбула

- достизање, односно одржавање минималне материјалне сигурности и независности појединаца и породице у задовољавању животних потреба;
- обезбеђивање доступности услуга и остваривање права у социјалној заштити;
- стварање једнаких могућности за самосталан живот и подстицање социјалне укључености;
- очување и унапређење породичних односа, као и унапређење породичне, родне и међугенерациске солидарности;
- превенција злостављања, занемаривања или експлоатације, односно отклањање њихових последица.

4. ОДЛУКА О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ – ПОСТОЈЕЋА ПРАКСА И ПРЕПОРУКЕ ЗА ИЗРАДУ ОДЛУКЕ

4.1. Кључни налази анализе

За потребе израде Водича анализирано је 20 одлука о социјалној заштити изабраних случајним узорком (по 5 одлука локалних самоуправа из сваке од 4 групе развијености у складу са Уредбом о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину).

Анализа локалних одлука о социјалној заштити указује на неколико општих закључака:

- степен развијености локалне самоуправе није од пресудног значаја за број и врсту права која се признају одлуком. Уочено је да општине из треће и четврте групе развијености признају већи број права на мере материјалне подршке у односу на број услуга социјалне заштите од општина које спадају у прву и другу групу развијености;
- методологија израде одлука није усклађена са законом о социјалној заштити, а у извесном броју општина изостаје дефинисање обавезе наручивања услуга социјалне заштите у складу са чланом 64. ЗСЗ, обавезе извештавања о признатим правима на услугу; обавеза израде годишњих планова развоја социјалне заштите; изостанак дефинисања права на радну активацију корисника новчане социјалне помоћи;
- изостанак проактивног приступа представника локалних самоуправа у дефинисању нацрта одлуке, који углавном израђују правници у центрима за социјални рад, без консултација са представницима градских/општинских управа. Партиципативни и консултативни процеси у изради одлуке нису део локалне праксе;
- преамбуле одлуке садрже различите правне основе за доношење одлуке. Поред Закона о локалној самоуправи, Закона о социјалној заштити и Статута градова/општина, као основ за доношење одлуке наводи се и Закон о финансијској подршци породици са децом, па стога не чуди да се овим одлукама поред права на мере материјалне подршке социјално угроженим грађанима предвиђају и мере које по својој природи доприносе унапређењу популационе политике;

- не постоји јединствен став по питању назива одлуке. Поједине одлуке још увек носе назив „Одлуке о проширеним правима“, а најчешће назив одлуке обављања права на услуге и мере материјалне подршке;
- мере материјалне подршке захтевају јасније дефинисање. Број правилника о критеријумима и мерилима за остварење права на материјалну подршку и процедурама за њихово остварење је занемарљив и јавља се на нивоу изузетка;

4.2. Назив одлуке

Локална пракса показује значајне разлике у дефинисању назива овог општег правног акта. Анализа показује да се у постојећој пракси појављују следећи називи: Одлука о социјалној заштити; Одлука о услугама социјалне заштите; Одлука о правима и услугама у области социјалне заштите на територији општине; Одлука о правима и услугама у области социјалне заштите која се финансирају из буџета општине; Одлука о услугама социјалне заштите и материјалној подршци коју обезбеђује општина; Одлука о условима, начину и поступку остваривања права у социјалној заштити; Одлука о проширеним правима и услугама у социјалној заштити.

Препорука је да одлука носи назив „Одлука о социјалној заштити“ како би се јасно указало на везу са Законом о социјалној заштити, па у том смислу предлог садржине одлуке има за циљ да исту у највећој могућој мери усклади са структуром и садржином одредби наведеног закона.

5. МЕТОДОЛОГИЈА – ПРЕПОРУКЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ОДЛУКЕ О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ СА ЗАКОНОМ О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ

Методологија за израду Одлуке о социјалној заштити предвиђа неколико кључних одељака:

Преамбула

Део први – Уводне одредбе

Део други – Услуге социјалне заштите

Глава 1. Сврха, врсте и корисници услуга

Одељак 1. Дневне услуге у заједници

Одељак 2. Услуге смештаја

Одељак 3. Услуге подршке за самосталан живот

Одељак 4. Савремено-терапејске и социјално едукативне услуге

Глава 2. Обезбеђење услуга социјалне заштите

Одељак 1. Наручивање услуга социјалне заштите

Глава 3. Поступак за коришћење услуга социјалне заштите

Одељак 1. Покривање потреба за признавањем права на услугу СЗ

Одељак 2. Одлука о коришћењу услуга

Глава 4. Финансирање услуга социјалне заштите

Део трећи – Материјална подршка

Глава 1. Сврха, врсте и корисници права на мере материјалне подршке

Одељак 1. Материјална помоћ у новцу

Одељак 2. Материјална подршка у напути

Одељак 3. Остале врсте материјалне подршке

Глава 2. Поступак за остваривање права на мере материјалне подршке

Глава 3. Финансирање права на мере материјалне подршке

Део четврти – Унапређење социјалне заштите

Глава 1. Програми унапређења социјалне заштите

Глава 2. Праћење и процене квалитета услуга и материјалне подршке

Део пети – Прелазне и завршне одредбе

5.1. Преамбула

Преамбула указује на правни основ за доношење одлуке (закон, правилник, уредба), назив органа који доноси пропис и датум доношења прописа.

Локалне самоуправе правни основ за доношење Одлуке о социјалној заштити могу пронаћи у одредбама следећих општих правних аката:

*Закон о локалној самоуправи*⁹

У члану 20., став 17., дефинисано је да град/општина, преко својих органа: „Оснива установе у области социјалне заштите, прати и обезбеђује њихово функционисање; даје дозволе за почетак рада установа социјалне заштите које оснивају друга правна и физичка лица; утврђује испуњеност услова за пружање услуга социјалне заштите; утврђује нормативе и стандарде за обављање делатности установа чији је оснивач, *доноси и прописује о правима у социјалној заштити* и обавља послове државног старатеља.

За локалне самоуправе са статусом града потребно је навести правни основ за доношење одлуке, који је дефинисан чланом 23., став 4.¹⁰ и члан 24., став 1.¹¹ Закона о локалној самоуправи.

У члану 20., став 29., дефинисано је да општина: „Помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама као и лицима која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално-хуманитарним организацијама на својој територији“.

У члану 32., став 6., ЗЛС предвиђено је да Скупштина града/општине „доноси прописе и друге опште акте“, па у том смислу, одлука о социјалној заштити мора бити усвојена од стране градске/општинске скупштине.

Дилема која се јојавила током консултативног процеса, реализованог за потребе израде овог водича, односи се на питање надлежности за усвајање Правилника о мерама материјалне подршке и Правилника о пружању услуга социјалне заштите.

⁹ „Сл.гласник РС“ бр.129/07, 83/14

¹⁰ Закон о локалној самоуправи, чл. 23.ст.4.: „одредбе овог Закона које се односе на општину примењују се и на град, ако овим законом није другачије одређено“

¹¹ Закон о локалној самоуправи, чл. 24. ст.1.: „Град врши надлежности општине, као и друге надлежности и послове државне управе, који су му законом поверени“

Закон о социјалној заштити¹²

Основне надлежности локалних самоуправа у области социјалне заштите регулисани су чланом 9. „Обезбеђивање обављања делатности социјалне заштите“, Закон о социјалној заштити.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују обављање делатности у области социјалне заштите из оквира својих права и дужности утврђених Уставом и законом, оснивањем установа или поверавањем вршења тих делатности другим правним и физичким лицима.

Када Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе поверавају вршење делатности из става 1. члана 9. другим правним и физичким лицима, њихова права и обавезе уређују се уговором.

Одлукама о социјалној заштити нису дефинисана питања од значаја за обезбеђивање различитих модела самопомоћи, финансирања програма /пројеката организација особа са инвалидитетом и других социјално-хуманитарних организација, иако Закон о социјалној заштити говори о обавези међусекторске сарадње, како у погледу реализације услуга тако и у пружању мера материјалне подршке (нпр. програм народних кухиња које реализују градске/општинске организације Црвеног крста).

Како се ови програми/пројекти углавном финансирају, пре свега, на основу Закона о удружењима („Сл. гласник РС“ бр. 51/09) и у складу са Уредбом о средствима за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса које реализују удружења, („Сл. гласник РС“ бр. 8/12), не искључује се могућност да одлука о социјалној заштити, у делу који се односи на међусекторску сарадњу, предвиди обавезу локалних самоуправа на сарадњу са удружењима која делују у области социјалне заштите. Уколико се тако поступи, на тај начин би се допринело остваривању једног од циљева социјалне заштите: „створити једнаке могућности за самостални живот и подстицати на социјалну укљученост“.¹³

Структура јединице локалне самоуправе

Приликом дефинисања надлежности за доношење одлуке социјалне заштите, јединице локалних самоуправа се позивају на члан статута којим је локална скупштина овлашћена да „доноси прописе и друге опште акте“, као и на чланове статута који су усаглашени са релевантним одредбама Закона о локалној самоуправи (члан 20., ставови 17, 29, 32, 39).

¹² „Сл.гласник РС“ бр. 24/2011

¹³ Закон о социјалној заштити, члан 3., став 1., тачка 3.

Остали општи правни акти као правни основ за доношење одлуке о социјалној заштити су:

Закон о финансијској подршци породици са децом¹⁴

Питање правног основа који се наводи у преамбули одлуке појавило се као тема за дискусију након анализе постојећих одлука о социјалној заштити. У пракси се појављује различито схватање обима права које би требало дефинисати одлуком о социјалној заштити, посебно када је реч о мерама материјалне подршке. И поред тога што већина локалних самоуправа препознаје права на мере материјалне подршке предвиђене Законом о финансијској подршци породици са децом, преамбула одлуке о социјалној заштити не садржи позивање на овај правни основ.

Поред регресирања трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица (члан 9., тачка 6, Закон о финансијској подршци породици са децом) у пракси се појављује низ других мера материјалне подршке које за циљ имају финансијску подршку породици са децом (нпр. мере материјалне подршке намењене трудницама, вишечланим породицама, суфинансирање вантелесне оплодње, и др.) и представљају мере популационе политике, а не социјалне заштите.

Током консултативног процеса, реализованог за потребе израде овог Водича, указало се на два могућа приступа у дефинисању обима права која би требала да буду обухваћена одлуком о социјалној заштити:

- Одлука о социјалној заштити која се искључиво односи на остваривање права дефинисаних Законом о социјалној заштити;
- Одлука о социјалној заштити која обухвата права на мере материјалне подршке предвиђене Законом о финансијској подршци породици, али и другим релевантним законима и подзаконским актима.

Током консултативног процеса уочена су два става. Већина представника локалних самоуправа сматра да локалне одлуке треба да буду донете у сврху примене сваког појединачног закона, па у том смислу права призната Законом о финансијској подршци породици са децом треба да буду дефинисана посебном локалном одлуком. Са друге стране, један број представника локалних самоуправа заступао је идеју да сва права која имају за сврху подршку унапређењу социјалног положаја грађана треба да буду обухваћена јединственом одлуком. У том случају, одлука би требала да носи назив „Одлука о социјалној заштити и финансијској подршци породици са децом“ и осим навођења правних основа за њено доношење (Закон о социјалној заштити и Закона о финансијској подршци породици са децом), исту би требало допунити одељком који, осим регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица

¹⁴ „Сл.гласник РС“ бр. 16/2002, 115/2005 и 107/2009

(чије је финансирање законска обавеза локалних самоуправа дефинисана ст. 2. члан 9. Закона о финансијској подршци породици са децом)¹⁵, треба да садржи врсту, обим, критеријуме и поступак за остваривање већег обима права од права утврђених законом.¹⁶

Модел одлуке, предложен од стране експерата СКГО, је усклађен са Законом о социјалној заштити. Свака од локалних самоуправа има дискреционо право да одлучи на који начин ће уредити локални правни оквир у области социјалне заштите, али се овим Водичем указује на нужност дефинисања основних поглавља које обједињена одлука мора да садржи.

Уредба о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи¹⁷

Посебна пажња приликом израде одлуке о социјалној заштити би требала бити посвећена дефинисању надлежности локалних самоуправа за потребе примене Уредбе, која свој правни основ има у члану 80. ЗСЗ.¹⁸

Чланом 9. наведене Уредбе предвиђено је да надлежни орган јединице локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности, спроводи мере и поједине активности, и то:

- а) евидентира корисника на основу упута Центра за социјални рад;
- б) обавештава центар за социјални рад о чињеници да ли се корисник пријавио и које су планиране активности у раду са корисником;
- в) организује друштвено корисни рад, волонтирање, јавне радове, запошљавање корисника, решава привремено или трајно проблеме становања корисника и чланова његове породице;

15 О обезбеђивању права из члана 9. става 1. тачка б., Закона о финансијској подршци породици са децом, стара се општина односно град, у складу са овим законом

16 Ст. 3. члан 9. Закона о финансијској подршци породици са децом, који гласи „Општина, односно град могу, ако су обезбедили средства, да утврде и друга права, већи обим права од права утврђених овим законом и повољније услове за њихово остваривање“

17 "Сл. гласник РС", бр. 112/2014 од 16.10.2014.године

18 У члану 80. Закона о социјалној заштити („Сл. гласник РС”, број 24/11) наведено је следеће: „Свако је одговоран за задовољење сопствених животних потреба и потреба своје породице. Појединац који је способан за рад, у смислу прописа о раду и о пензијском и инвалидском осигурању, односно у смислу прописа о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, има право и дужност да учествује у активностима које омогућавају превазилажење његове неповољне социјалне ситуације, односно у спровођењу мера којима се обезбеђује његова социјална укљученост (у даљем тексту: мере социјалне укључености). Центар за социјални рад може закључити Споразум са корисником материјалне подршке о активном превазилажењу његове неповољне социјалне ситуације, који садржи активности и обавезе корисника, као и могућност умањења и престанка права на материјалну подршку у случају неоправданог неизвршавања обавеза из Споразума (у даљем тексту: индивидуални план активације). Мере социјалне укључености прописује Влада. Изглед и садржину индивидуалног плана активације прописује министар надлежан за социјалну заштиту“

- г) редовно комуницира са стручним радником Центра за социјални рад;
- д) води евиденције о корисницима, предузетим мерама социјалне укључености и постигнутим резултатима и обавља друге активности из надлежности јединице локалне самоуправе са циљем успешне реализације појединих мера социјалне укључености.

Консултативни процес је показао да већина локалних самоуправа још увек није довољно препознала своју улогу у овом значајном процесу, нити је развила капацитете за његову примену.

Стога је неопходно Одлуком о социјалној заштити предвидети израду и усвајање протокола о сарадњи, који је као обавезан дефинисан чланом 3. ст.3. Уредбе: „Центар за социјални рад и носиоци појединих активности *iprojоколом о сарадњи ујwврђују начин сарадње у спровођењу мера социјалне укључености корисника које се обављају у оквиру њихове надлежности и предузимају активности ради њихове успешне реализације*“.

Ставом 2. члана 3. као носиоци појединих активности су препознати: образовна установа, организација надлежна за послове запошљавања, здравствена установа, јединица локалне самоуправе и други органи или организације у тим областима.

Одреба о обавезности израде протокола о сарадњи је предложена у оквиру члана 6. модела Одлуке о социјалној заштити.

5.2. Део први: Уводне одредбе

Предмет одлуке¹⁹ (члан 1.) дефинише: сврха, врста и обим права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке, права и обавезе локалних самоуправа у обезбеђивању права, корисници социјалне заштите и њихова права и обавезе, поступци за остваривање права, обезбеђивање средстава за остваривање права на социјалну заштиту, обезбеђивање услуга социјалне заштите и мера материјалне

¹⁹ Члан 1. Закона о социјалној заштити „Овим законом уређује се делатност социјалне заштите, циљеви и начела социјалне заштите, права и услуге социјалне заштите, поступци за остваривање права у социјалној заштити и коришћење услуга социјалне заштите, права и обавезе корисника социјалне заштите, оснивање и рад установа социјалне заштите, услови под којима услуге социјалне заштите могу пружати, други облици организовања, надзор над радом установа социјалне заштите, инспекцијски надзор у вршењу делатности социјалне заштите, положај стручних радника и стручних сарадника у социјалној заштити, оснивање Коморе социјалне заштите, подршка и унапређење квалитета стручног рада у систему социјалне заштите, финансирање социјалне заштите, као и друга питања од значаја за социјалну заштиту. Сви појмови у овом закону употребљени у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски природни род“

подршке; финансирање услуга социјалне заштите и мера материјалне подршке; унапређење социјалне заштите на локалном нивоу, праћење и процена квалитета услуга и мера материјалне подршке, као и друга питања од значаја за социјалну заштиту на нивоу локалне заједнице у складу са Законом о социјалној заштити и подзаконским актима донетим за потребе његове имплементације.

У случају да локална самоуправа одлуком о социјалној заштити обезбеђује и нека друга социјална права грађана која нису дефинисана Законом о социјалној заштити, потребно је да их у оквиру овог члана, позивајући се на релевантне законе (нпр. Закон о финансијској подршци породици са децом) и наведе.

ЧЛАН 1. ПРЕДМЕТ ОДЛУКЕ

Одлуком о социјалној заштити утврђују се права грађана/ки града/општине _____ на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке, поступци за остваривање права, права и обавезе корисника социјалне заштите, финансирање социјалне заштите, као и друга питања од значаја за социјалну заштиту на нивоу локалне заједнице у складу са Законом о социјалној заштити. Сви појмови у овој одлуци употребљени у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски природни род.

Права на социјалну заштиту²⁰ (члан 2.) у локалној нормативној пракси препознају следеће формулације, најчешће у ставу 1. члана 2., одлуке: „Сваки појединац и породица имају право на социјалну заштиту у складу са законом, у висини, под условима и на начин утврђено овом одлуком, *а у складу са материјалним и другим моћностима града/општине*“.

Ова одредба свакако представља повод за дискусију и поред тога што локалне самоуправе аргументују овакву формулацију објективним разлозима. Први је проузрокован сложеносту процеса усвајања скупштинских одлука. Други је условљен захтевима националних и међународних програма, који у оквиру конкурса за финансирање пројеката постављају као захтев да је право на услугу, за чију реализацију се потражују средства, већ признато локалном одлуком о социјалној заштити. Ни један од наведених аргумената не би смео да угрози правну сигурност грађана.

ЧЛАН 2. ПРАВА НА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

Сваки појединац и породица, којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварању услова за задовољење основних животних потреба, имају право на социјалну заштиту у складу са законом, у висини, под условима и на начин утврђено овом одлуком *и у складу са материјалним и другим моћностима града/општине*. Права на социјалну заштиту обезбеђују се пружањем услуга социјалне заштите и материјалном подршком. Права утврђена овом одлуком везана су за личност и не могу се преносити.

²⁰ У складу са чланом 4. и 5. Закона о социјалној заштити

Као кориснике социјалне заштите²¹ (члан 3.) локалним одлукама о социјалној заштити препознати су, пре свега, држављани Републике Србије који имају пребивалиште на територији локалне самоуправе, као и лицима која се нађу у скитњи.

На нивоу изузетка, поједине локалне самоуправе признају прво на услуге и страним држављанима и лицима без држављанства, у складу са законом и међународним споразумима.

Постојећа локална пракса препознаје међуопштинске услуге, као рационалан и ефикасан механизам за обезбеђивање права на услуге социјалне заштите. Међутим, изостаје обавеза закључивања међуопштинских протокола о сарадњи, односно међуопштинских уговора, које је неопходно закључити за потребе објављивања заједничког позива за наручивање услуга социјалне заштите у складу са чл. 65. ст. 3. Закона о социјалној заштити.

ЧЛАН 3. КОРИСНИЦИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Корисник права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке јесте појединац, односно породица која се суочава са препрекама у задовољавању потреба, услед чега не може да достигне или да одржи квалитет живота, или која нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба, а не може да их оствари својим радом, приходом од имовине или из других извора.

Породицом у смислу остваривања права на мере материјалне подршке сматрају се супружници и ванбрачни партнери, деца и сродници у правој линији без обзира на степен сродства, као и сродници у побочној линији до другог степена сродства, под условом да живе у заједничком домаћинству.

Лице које је закључило уговор о доживотном издржавању не може да оствари права из ове одлуке, као ни појединац, односно члан породице који је способан за рад, уколико одбије понуђено запослење, радно ангажовање на привременим, повременим и сезонским пословима, стручно оспособљавање, преквалификацију, доквалификацију.

Корисници права на социјалну заштиту су грађани/ке који имају пребивалиште на територији града/општине _____.

Изузетно, право на социјалну заштиту, у складу са одредбама ове одлуке признаје се и:

- лицима која имају боравиште на територији града/општине која се нађу у стању потребе за услугама социјалне заштите и мерама материјалне подршке;
- лицима која се нађу у скитњи или им је из других разлога потребно обезбедити право на социјалну заштиту;
- корисницима социјалних услуга који имају пребивалиште на територији других општина, у складу са одредбама међуопштинског споразума о пружању услуга социјалне заштите;
- страним држављанима и лицима без држављанства у потреби за социјалном заштитом у складу са Законом и међународним уговорима.

²¹ Члан 41. став 3., Закона о социјалној заштити

Средства за остваривање права на социјалну заштиту²² (члан 4.) су дефинисани извори средстава за финансирање права на услуге и материјалну подршку, и у локалним одлукама захтевају значајнија унапређења.

Питање није само формалног, већ суштинског значаја, јер треба да укаже на проактиван однос локалних самоуправа за прибављање средстава за социјалну заштиту и из других извора, а не само из изворних прихода локалног буџета.

На тај начин се, поред осталог, доприноси промени досадашњег концепта према коме се друштвени развој, а посебно систем социјалне заштите посматра искључиво као трошак, а не као улагање у развој заједнице.

Чланом 22., Закона о социјалној заштити је дефинисано да се средства за обављање делатности обезбеђују у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и вршењем делатности установа социјалне заштите. Ово је и најчешћа формулација у постојећим одлукама о социјалној заштити.

Анализа локалних одлука је показала да се као кључни извори за финансирање услуга и материјалне подршке препознаје градски/општински буџет, али и приходи од донација, спонзорстава и средстава фондова намењених смањењу сиромаштва, где се не прецизира о којим фондовима је конкретно реч.

Одлукама о социјалној заштити није препозната могућност да се средства за обезбеђивање услуга социјалне заштите прибављају и уступањем имовине, оснивањем задужбина и фондација, у складу са законом.

Пракса оснивања задужбина и фондација од стране локалних самоуправа не постоји, иако је Законом о фондацијама превиђена та могућност, па се локалним самоуправама препоручује да размотри могућност за њихово оснивање, посебно ако се узме у обзир што би се на тај начин успоставили институционални механизми сарадње са приватним сектором, који услед њиховог изостанка нису у могућности да примене концепт социјално одговорног предузетништва.

Спорадично, у случају потребе, и на нивоу изузетка, у локалним заједницама се реализују хуманитарне акције, које иницирају углавном удружења грађана уз декларативну или најчешће, минималну финансијску подршку локалног буџета.

Поред тога, Закон предвиђа да се установе социјалне заштите и пружаоци услуга социјалне заштите могу основати средствима у јавној и приватној својини, али се локалним одлукама не препознаје ова могућност, нити се модели приватно-јавног партнерства препознају у пракси.

Анализа узрока за изостанак оваквих модела би пре свега могла допринети унапређењу система социјалне заштите на локалном, али и међуопштинском нивоу (нпр. успостављање међуопштинских услуга смештаја, подршке за самосталан живот, саветодавно-терапијских услуга, и др.), и рационалности и ефективности утрошка постојећих, и увек недовољних, буџетских средстава.

22 Члан 22. Закона о социјалној заштити

Такође, одлукама о социјалној заштити не предвиђа се могућност да установе социјалне заштите и пружаоци услуга социјалне заштите, уз претходно прибављену сагласност оснивача, могу обављати и другу врсту делатности сагласну основној делатности и располагати приходима, у складу са законом.

Доношење дуго најављиваног *Закона о социјалном предузетничком* би свакако допринело инцирању овог процеса, који би последично захтевао изградњу локалних капацитета за његову имплементацију, што свакако представља тему која излази из оквира садржине овог Водича, али је питање које заслужује пажњу.

Подршка установама и пружаоцима услуга социјалне заштите у успостављању „других врста делатности“ и остваривању прихода би свакако била неопходна у наредном периоду из најмање два разлога:

- као могућност за увећање средстава за реализацију услуга и мера материјалне подршке, и
- као шанса за запошљавање тешко запошљивих категорија незапослених.

Осим ових извора, одлукама о социјалној заштити би требало предвидети средства наменских трансфера као један од додатних извора финансирања са републичког нивоа предвиђених чл. 207 Закона о социјалној заштити и детаљније регулисаним Уредбом о наменским трансферима у социјалној заштити („Сл. гласник РС“ бр. 18, од 1. марта 2016. године).

Наменским трансферима се, из буџет Републике Србије, могу финансирати:

1. Услуге социјалне заштите, које по Закону о социјалној заштити финансирају јединице локалне самоуправе (у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености утврђен у складу са прописима којима се уређује разврставање јединица локалне самоуправе према степену развијености - испод републичког просека);
2. Услуге социјалне заштите у јединицама локалне самоуправе на чијој територији се налазе установе за домски смештај у трансформацији, укључујући и трошкове трансформације тих установа;
3. Иновативне услуге и услуге социјалне заштите од посебног значаја за Републику Србију.

Одлукама је потребно предвидети да у обезбеђивању средстава за пружање услуга социјалне заштите учествује и корисник, у обиму и на начин утврђен Законом, одлуком и правилницима о партиципацији/учешћу корисника у цени услуге, чија обавеза израде мора бити предвиђена за сваку услугу и меру материјалне подршке која се обезбеђује у локалној заједници.

У циљу подизања транспарентности буџетских издвајања, а пре свега подизања нивоа правне сигурности грађана, израда и усвајање правилника о партиципацији корисника у цени сваке од услуга социјалне заштите предвиђене Одлуком о социјалној заштити се сматра обавезном.

ЧЛАН 4. СРЕДСТВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

Средства за обављање делатности социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе обезбеђују се у буџету града/општине _____.

Средства за обезбеђивање услуга социјалне заштите могу се прибављати и путем донација, као и уступањем имовине, оснивањем задужбина и фондација, у складу са законом.

Имовина намењена социјалној заштити може се користити искључиво за обезбеђење услуга социјалне заштите.

Средства за обезбеђивање права на услуге социјалне заштите предвиђене овом одлуком обезбеђују се и из наменских трансфера буџета Републике Србије у складу са чланом 207. Закона о социјалној заштити и Уредбом о наменским трансферима.

У обезбеђивању средстава за пружање услуга социјалне заштите учествује и корисник, у обиму и на начин утврђен законом и овом одлуком.

На поступак за остваривање права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке²³ (члан 5.) предвиђене овом одлуком, примењују се одредбе Закона којим се уређује општи управни поступак, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

ЧЛАН 5. ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРАВА НА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

На поступак за остваривање права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке предвиђене овом одлуком, примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

Средства за покриће трошкова поступка за остваривање права из ове одлуке обезбеђују се у буџету града/општине _____ и те трошкове не носе грађани.

Локалне одлуке углавном не садрже одредбу која упућује на обавезност сарадње са другим актерима у заједници из јавног, приватног и сектора грађанског друштва²⁴, иако се потреба за њеним успостављањем препознаје у пракси и јасно је дефинисана чл. 58 Закона о социјалној заштити: „зависно од потреба корисника, услуге социјалне заштите могу се пружати истовремено и комбиновано с услугама које пружају образовне, здравствене и друге установе. Усклађено пружање међусекторских услуга обезбеђује се закључивањем протокола о сарадњи“.

Обавеза институционализације сарадње од значаја је за *имплементацију Уредбе о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи*, и требало би да буде јасно дефинисана у одлуци о социјалној заштити. Протоколи о сарадњи би требали детаљно да дефинишу обавезе и одговорности Центра за социјални рад, локалне самоуправе и носиоца појединих активности.

²³ Члан 112. Закона о социјалној заштити

²⁴ Члан 7. и 58. Закона о социјалној заштити

ЧЛАН 6. САРАДЊА У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ ПРАВА НА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

Град/општина _____ у обезбеђивању права грађана на социјалну заштиту сарађује са установама и другим облицима организовања утврђених законом/има преко којих обављају делатност: пружаоцима услуга социјалне заштите, установама предшколског, основног, средњег и високог образовања; здравственим установама, полицијом, правосудним и другим државним органима, удружењима и другим правним и физичким лицима.

Сарадња у пружању услуга социјалне заштите остварује се у оквирима и на начин утврђен споразумима о сарадњи. За потребе имплементације Уредбе о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи, град/општина _____ ће донети протокол о сарадњи са Центром за социјални рад и носиоцима појединих активности којим ће се утврдити начин сарадње у спровођењу мера социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи.

5.3. Део други: Услуге социјалне заштите**Глава 1. Сврха, врсте и корисници услуга**

Анализа одлука о социјалној заштити указала је на потребу за корекцијама постојеће методологије. Постојећа локална пракса указује на следеће трендове:

- У већини постојећих одлука није извршена систематизације услуга у складу са законом, и евидентан је различит методолошки приступ приликом дефинисања спецификације услуге (сврха услуга, врсте услуга и корисници услуга);
- Уочен је изостанак дефинисања обавезе наручивања услуга у складу са ЗСЗ и израде Правилника о критеријумима и мерилима за пружање услуге, у оквиру кога би требали бити дефинисани критеријуми и износ партиципације корисника у цени услуге, као и доношење Одлуке о цени услуге.

У циљу уједначавања методолошког приступа израде одлуке социјалне заштите са ЗСЗ, предложена је следећа структура *Прве главе другог дела одлуке*, којом кроз три члана треба дефинисати:

- сврху услуге на начин како је то дефинисано Законом о социјалној заштити;
- врсте услуга за чије се успостављање и финансирање одлучила локална самоуправа; и
- обавезу израде Правилника и Одлуке о цени услуге за свако од права на услуге које се обезбеђује у локалној заједници.

Да подсетимо, услуге социјалне заштите су „активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву“.

Закон дефинише четири група услуга за чије успостављање и финансирање је надлежна локална самоуправа, па је потребно исте навести на исти начин како је то дефинисано чланом 40. ЗСЗ:

1. дневне услуге у заједници - дневни боравак; помоћ у кући; свратиште и друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу;
2. услуге смештаја - услуге смештаја, посебно, предах смештај и смештај у прихватилиште и друге врсте смештаја;
3. услуге подршке за самосталан живот - становање уз подршку; персонална асистенција; обука за самостални живот и друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву;
4. саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге - интензивне услуге подршке породици која је у кризи; саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља; подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју; одржавање породичних односа и поновно спајање породице; саветовање и подршка у случајевима насиља; породична терапија; медијација; СОС телефони; активација и друге саветодавне и едукативне услуге и активности.

Поред тога, Одлуком се може предвидети и успостављање:

- осталих услуга у складу са потребама локалне заједнице
- иновационих услуга

Дефинисање чланова одлуке о социјалној заштити којима се регулишу права на услуге социјалне заштите изазива следеће питање/дилему: Да ли одлука о социјалној заштити треба да садржи само спецификацију услуге или би члановима одлуке требало обухватити и заједничке и посебне минималне структуралне и функционалне стандарде?

Модел Одлуке о социјалној заштити, приложен као анекс овом Водичу, предлаже дефинисање сврхе и кориснике услуга на исти начин на који је дефинисана ЗСЗ.

ЧЛАН 7. СВРХА УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварања могућности да самостално живе у друштву.

ЧЛАН 8. УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

У складу са чланом 40 Закона о социјалној заштити град/општина _____ обезбеђује следеће групе услуга социјалне заштите:

- дневне услуге у заједници
- услуге смештаја
- услуге подршке за самосталан живот
- терапијске и социјално-едукативне услуге
- остале услуге социјалне заштите у складу са потребама локалне заједнице
- иновационе услуге

Обзиром да Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Сл. гласник РС“ бр. 42/2013) кроз дефинисање заједничких и посебних минималних структуралних и функционалних стандарда даје детаљну спецификацију услуга, препорука је да се у посебном члану ове главе унесе обавеза на усвајање правилника.

У локалној правној пракси се појављује различито тумачење надлежности за усвајање овог општег акта. И поред тога што Закон о локалној самоуправи и статути јединица локалних самоуправа у члану 32. ст.6. предвиђају надлежност скупштине за усвајање „прописа и других општих аката“, у локалној пракси сагласност на правилнике даје градско/општинско веће, иако у већини статута није експлицитно наведено ово овлашћење.

Током консултативног процеса спроведеног за потребе израде Водича, разлози за овакву праксу су аргументовани фреквентношћу заседања локалних скупштина, посебно у локалним самоуправама у којима се иста одржавају на кварталном нивоу.

Разумевајући разлоге за постојећу праксу, препоручује се локалним самоуправама:

- Да за сваку услугу, без обзира да ли је иста стандардизована или не, предвиди обавеза израде Правилника о нормативима и стандардима за пружање услуге (укључујући и одредбе о учешћу корисника у трошковима услуге, одлуке о цени услуга социјалне заштите), као што је и представљено у моделу Одлуке, чланом 9. Израда правилника и других аката.
- Да изврше допуну статута у делу који се односи на надлежности градских/општинских већа на давање сагласности на правилнике (као и одлуку о цени услуга социјалне заштите) у случају да иста није експлицитно наведена;
- Да усвајање правилника од стране локалне скупштине постане део локалне правне праксе, чиме би се унела правна сигурност у остваривање права на социјалну заштиту и значајно допринело транспарентности рада локалне самоуправе.

У том случају, само два члана Одлуке би требале да садрже сврху услуге и кориснике којима се право на исту признаје.

ЧЛАН 9. ПРАВИЛНИЦИ И ОДЛУКА О ЦЕНИ УСЛУГА

Спецификација услуга у складу са Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, обезбеђивање и пружање услуга, као и критеријуми за учешће корисника и њихових сродника у цени услуге биће дефинисани правилником за сваку од услуга предвиђених овом одлуком.

Градско/општинско веће даје сагласност на предлог правилника лиценцираног пружаоца услуге изабраног у поступку јавне набавке услуга социјалне заштите, као и сагласност на предлог правилника пружаоца услуге који је одабран по основу јавног конкурса, у случају када је реч о услугама које нису стандардизоване.

Сагласност на Одлуку о цени услуга социјалне заштите, на предлог градске/општинске управе задужене за послове социјалне заштите, даје градско/општинско веће.

ОПЦИОНО

Правилник о нормативнима и стандардима о цени услуге (укључујући и критеријуме и мерила за учешће корисника у цени услуге), одлуку о цени услуге социјалне заштите усваја локална скупштина, на предлог градског/општинског већа.

Модел одлуке о социјалној заштити садржи представљање услуга предвиђених Законом о социјалној заштити, као и услуга које су у досадашњој пракси успостављене у локалним самоуправама.

Како би се обезбедила прегледност саме одлуке, али и успоставила пракса израде правилника за сваку услугу и меру материјалне подршке, моделом одлуке је предложено да се кроз два члана наведе сврха услуге и корисници услуге.

Овим Водичем је **само илустративно дат пример** за услугу помоћи у кући, као једне од дневних услуга у заједници, предвиђених Законом о социјалној заштити.

Свака локална самоуправа својом одлуком ће дефинисати корисничке групе у складу са потребама заједнице и капацитетима локалне самоуправа за њихово успостављање.

ЧЛАН 10. СВРХА ДНЕВНИХ УСЛУГА У ЗАЈЕДНИЦИ

Дневне услуге у заједници обухватају активности које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу.

ЧЛАН 11. ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ

Град/општина _____ обезбеђује право на следеће дневне услуге у заједници:

- помоћ у кући за одрасла и старија лица/децу са сметњама у развоју/лица са менталним и интелектуалним потешкоћама/другим рањивих групама у складу са потребама локалне заједнице;
- дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју/ за одрасла и старија лица/ за децу и младе у сукобу са законом;
- свратиште за децу, младе, одрасла или старија лица који живе или раде на улици или добровољно затраже или пристану на услугу.

1.1. ПОМОЋ У КУЋИ ЗА ОДРАСЛА И СТАРИЈА ЛИЦА**ЧЛАН __. СВРХА УСЛУГЕ ПОМОЋ У КУЋИ**

Помоћ у кући пружа се када је породична подршка недовољна или није расположива, у складу са идентификованим индивидуалним потребама старијих особа, које услед немоћи или смањених функционалних способности нису у стању да живе без помоћи других лица. Услуга помоћи кући се пружа корисницима у урбаном и руралном подручју града/општине _____.

ЧЛАН __. КОРИСНИЦИ УСЛУГЕ ПОМОЋ У КУЋИ

Корисник права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке јесте појединац, односно породица која се суочава с препрекама у задовољавању потреба, услед чега не може да достигне или да одржи квалитет живота, или која нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба, а не може да их оствари својим радом, приходом од имовине или из других извора.

Лице које је закључило уговор о доживотном издржавању не може да оствари права из ове одлуке, као ни појединац, односно члан породице који је способан за рад, уколико одбије понуђено запослење, радно ангажовање на привременим, повременим и сезонским пословима, стручно оспособљавање, преквалификацију, доквалификацију.

Корисници услуге помоћу у кући су:

- лица старија од 65 година која живе сама у домаћинству или са другим лицима неспособним за пружање помоћи и одрасла лица са хроничним обољењима, која су теже или тешко покретна без обзира на старосну границу у складу са Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите;
- одрасла лица са интелектуалним и менталним потешкоћама без обзира на старосну границу;
- деца са сметњама у развоју;
- _____ (друге корисничке групе у складу са потребама локалне заједнице).

Глава 2. Обезбеђење услуга социјалне заштите

Одељак 1. Наручивање услуга социјалне заштите

Обезбеђење услуга социјалне заштите би требало бити представљено кроз четири члана у оквиру одељка под заједничким називом: Наручивање услуга социјалне заштите.

Члан 64. Закона о социјалној заштити препознат је као најспорнији током примене у локалној пракси.

Да подсетимо: „Услуге социјалне заштите из члана 40. (од тачке 2 до 5) овог закона које обезбеђује Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, за којима постоји потреба, а не могу их обезбедити у потребном обиму установе социјалне заштите које је основала Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, *набављају се од пружаоца услуга социјалне заштите који је за то лиценциран кроз поступак јавне набавке услуга социјалне заштите, у складу са законом који уређује јавне набавке, овим законом и прописима донетим за њихово спровођење.*

Не могу се набављати путем јавне набавке:

1. услуге процене и планирања које пружа центар за социјални рад у вршењу јавних овлашћења;
2. услуге неодложне интервенције;
3. услуге које пружају Установа за васпитање деце и омладине и Завод за социјалну заштиту, у вршењу јавних овлашћења;
4. услуге породичног смештаја.

Услуге из става 2. овог члана искључиво пружају установе социјалне заштите које је основала Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе“.

Без обзира на питање статуса центара за социјални рад, односно њихових организационих јединица као пружаоца услуга социјалне заштите, одлуком се мора предвидети транспарентан процес набавке стандардизованих услуга социјалне заштите у складу са Законом о јавним набавкама²⁵.

²⁵ Члан 64. Закона о социјалној заштити: „Услуге социјалне заштите које обезбеђује град/општина _____, за којима постоји потреба, а не могу их обезбедити у потребном обиму установе социјалне заштите које је основала јединица локалне самоуправе, набављају се од пружаоца услуга социјалне заштите који је за то лиценциран кроз поступак јавне набавке услуга социјалне заштите, у складу са Законом који уређује јавне набавке, Законом о социјалној заштити и прописима донетим за њихово спровођење.

Пракса која је још увек присутна у великом броју локалних самоуправа, према којој се одлуком о социјалној заштити пружање услуга директно поверава одређеном/унапред дефинисаном пружаоцу (најчешће Центру за социјални рад, најчешће без посебно формиране организационе јединице) није у складу са важећим, нити има изгледа да ће бити усклађена са најављеним изменама Закона о социјалној заштити.

Један број представника чланица СКГО Мреже за социјалну заштиту истиче аргументе за расписивање јавног конкурса за пружање услуга социјалне заштите (уместо поступка јавних набавки), чиме би се избегле комплексне процедуре јавних набавки и омогућио једнак статус пружаоца из јавног, цивилног и привредног сектора, који је постојећим законским решењем доведен у питање.

Закон није експлицитно предвидео обавезу локалне самоуправе за спровођење поступка набавки социјалних услуга за које нису прописани стандарди од стране МРЗБСП у складу са Законом о јавним набавкама (нпр. терапијске и социјално-едукативне услуге, остале услуге социјалне заштите у складу са потребама локалне заједнице, иновационе услуге).

Међутим, узимајући у обзир да је транспарентност дефинисана као један од општих принципа фискалног управљања, дефинисан Законом о буџетском систему²⁶ (члан 27 б., став 5.), обавеза локалних самоуправа да изврше избор пружаоца на транспарентан начин (нпр. путем јавног конкурса) се подразумева.

Потреба за подизањем транспарентности избора пружаоца социјалних услуга проистиче и из присутне праксе недовољно дефинисаних права и обавеза наручиоца (локалне самоуправе) и одлуком именованог пружаоца. Евидентирано је да одлукама нису наведени механизми за извештавање (ни наративно ни финансијско), праћење резултата и исхода, што ће у наредном периоду представљати препреку у праћењу индикатора програмског буџета.

²⁶ Закон о буџетском систему ("Сл. гл. РС.", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон и 103/2015)

ЧЛАН ____ . НАРУЧИВАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Пружање услуга социјалне заштите из ове Одлуке за које су, од стране Министарства рада, запошљавања, борацких и социјалних питања Правилником о ближим условима и стандардима за пружања услуга социјалне заштите, прописани стандарди за пружање услуга, поверава се уговором овлашћеном пружаоцу услуге изабраном у поступку јавне набавке у складу са Законом о социјалној заштити и Законом о јавним набавкама.

Орган градске/општинске управе надлежан за социјалну заштиту, као наручилац услуге, позив за подношење понуда за пружање услуга социјалне заштите објављује у складу са законом којим се уређују јавне набавке.

ЧЛАН ____ . УГОВОР О ЈАВНОЈ НАБАВЦИ

Уговор о јавној набавци услуге социјалне заштите закључује се између наручиоца и одабраног *овлашћеног пружаоца услуге* социјалне заштите и њиме се обавезно уређује начин плаћања, праћење и трајање пружања услуге, као и начин извештавања и услови раскида уговора.

Закон о социјалној заштити чланом 65. став 3. даје могућност међуопштинског наручивања услуга, које се показало као добра пракса, посебно за мале и недовољно развијене општине које су територијално повезане.

ЧЛАН ____ . МЕЂУОПШТИНСКО НАРУЧИВАЊЕ УСЛУГА

У циљу економичнијег и ефикаснијег обезбеђивања услуга социјалне заштите, надлежни орган градске/општинске управе, може, на основу међуопштинског споразума, објавити заједнички позив за подношење понуда за пружање услуга.

ЧЛАН ____ . НАРУЧИВАЊЕ УСЛУГА ПУТЕМ КОНКУРСА

Услуге социјалне заштите за које нису прописани стандарди обезбеђују се путем јавног конкурса, а права и обавезе локалне самоуправе и изабраног пружаоца услуге регулишу се уговором.

Обавезни елементи уговора се односе на дефинисање садржине услуге, начина и динамике плаћања, трајање услуге, извештавања о пруженим услугама и услови за раскид уговора.

Глава 3. Поступак за коришћење услуга социјалне заштите***Одељак 1. Покретање поступка за признавање права на услуге социјалне заштите***

Покретање поступка за признавање права на услугу, односно иницијатива за признавање права је дата сваком правном и физичком лицу која имају пребивалиште на територији града/општине.

Центар за социјални рад је посебно овлашћен за покретање поступка за признавање права на услугу и за грађане који немају пребивалиште на територији града/општине у случају неодложних интервенција.

ЧЛАН __. ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ ПРАВА НА УСЛУГУ

Иницијативу за покретање поступка за признавање права на услуге социјалне заштите може поднети свако физичко или правно лице.

Центар за социјални рад је надлежан за покретање поступка за коришћење услуге лицу које се затекло на територији града/општине _____, у случају потреба за неодложном интервенцијом.

Одељак 2. Одлука о коришћењу услуге²⁷

Доношење решења о признавању/одбијању захтева за признавање права на услугу поверава се искључиво месно надлежном Центру за социјални рад.

Поступак за признавање права на услугу се води у складу са Законом о општем управном поступку, уколико Законом о социјалној заштити није другачије одређено. За потребе признавања права на услуге социјалне заштите деци и младима, одлуком треба предвидети прибављање мишљења Интерресорне комисије.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуга предвиђених овом одлуком, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

ЧЛАН __. НАДЛЕЖНОСТ ЗА ПРИЗНАВАЊЕ ПРАВА (веза за чланом 68. ЗСЗ)

Поступак за коришћење услуге из ове одлуке коју обезбеђује град/општина _____ спроводи центар за социјални рад, по службеној дужности или на захтев корисника.

Центар за социјални рад је месно надлежан за спровођење поступка за признавање права на услугу за кориснике који имају пребивалиште на територији града/општине _____.

Изузетно, центар за социјални рад може спровести поступак за коришћење услуге из става 1. овог члана у случају да корисник има боравиште на територији града/општине _____.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуга предвиђених овом одлуком, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

У поступку одлучивања о признавању права на услуге социјалне заштите које се пружају деци и младима, а које су признате овом одлуком центар за социјални рад, по потреби, прибавља мишљење Интерресорне комисије.

ЧЛАН __. РЕШЕЊЕ О ПРИЗНАВАЊУ ПРАВА (веза за чланом 69.ст.2 ЗСЗ)

Ако водитељ случаја, односно, када је то законом и другим прописом одређено – стручни тим центра за социјални рад, процени да корисник има потребу за услугом, Центар за социјални рад доноси решење о признавању права на коришћење услуге коју обезбеђује јединица локалне самоуправе и упућује корисника код изабраног пружаоца услуге.

²⁷ Члан 69. Закона о социјалној заштити

ЧЛАН __. УПУЋИВАЊЕ КОРИСНИКА РАДИ КОРИШЋЕЊА УСЛУГА ОБЕЗБЕЂЕНИХ ПУТЕМ ЈАВНЕ НАБАВКЕ (веза са чланом 74. ЗСЗ)

Центар за социјални рад упућује корисника, ради коришћења услуге коју је град/општина _____ обезбедила путем јавне набавке, овлашћеном пружаоцу услуге са којим је закључен Уговор о пружању услуге.

ЧЛАН __. РЕШЕЊЕ О ОДБИЈАЊУ ЗАХТЕВА ЗА КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГЕ (веза са чланом 69. ЗСЗ)

Ако водитељ случаја, односно стручни тим центра за социјални рад процени да корисник нема потребу за услугом, захтев за коришћење тражене услуге социјалне заштите одбиће се решењем.

У оквиру овог одељка, посебним чланом је обавезно дефинисати и право на жалбу против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге, као и надлежност градског/општинског већа као другостепеног органа.

ЧЛАН __. ЖАЛБА НА РЕШЕЊЕ КОЈИМ СЕ ОДБИЈА ЗАХТЕВ ЗА КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГЕ (веза са чланом 73. ЗСЗ)

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге може се изјавити жалба у року од 15 дана. Жалба из става 1. овог члана изјављује се градском/општинском већу као надлежном органу јединице локалне самоуправе. Одлука о жалби из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана.

Закон о социјалној заштити у члану 76. предвиђа обавезу Центра за социјални рад на подношење извештаја о одбијању пружања услуга социјалне заштите, па би та обавеза требала бити дефисана локалном одлуком о социјалној заштити, обзиром да се исти достављају и надлежном одељењу градске/општинске управе.

ЧЛАН __. ИЗВЕШТАВАЊЕ О ПРУЖАЊУ УСЛУГЕ И УПУЋИВАЊЕ КОРИСНИКА ДРУГОМ ПРУЖАОЦУ (веза са чланом 75. ЗСЗ)

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу предвиђену решењем о признавању права (упутом), дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести центар за социјални рад и корисника, и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана, корисник у року од осам дана од пријема тог обавештења, може упутити притужбу центру за социјални рад.

Центар за социјални рад ће, пошто размотри притужбу из става 2. овог члана, упутити корисника другом овлашћеном пружаоцу са списка овлашћених пружалаца услуге, ако овлашћени пружалац услуге из става 1. овог члана упућеном кориснику не може пружити услугу. О одбијању пружања услуге центар за социјални рад одмах обавештава надлежно одељење градске/општинске управе, орган надлежан за издавање лиценце пружаоцима услуга социјалне заштите и инспекцију социјалне заштите.

ЧЛАН __. ИЗВЕШТАВАЊЕ О РЕАЛИЗОВАНИМ УПУТИМА/УГОВОРИМА О ПРУЖАЊУ УСЛУГЕ (веза са чланом 76. Закона о социјалној заштити)

О реализованим упутима, односно закљученим уговорима о пружању услуге социјалне заштите из става 1. претходног члана, центар за социјални рад извештава надлежно одељење градске/општинске управе о непосредном уговарању коришћења услуге одмах по отпочињању пружања услуге.

Центар за социјални рад подноси годишњи извештај о одбијању пружања услуга министарству надлежном за социјална питања, надлежном одељењу градске/општинске управе и заводу за социјалну заштиту.

Одлуком је неопходно предвидети право грађана на непосредно уговарање коришћења услуге, које је дефинисано чланом 77. Закона о социјалној заштити.

ЧЛАН __. НЕПОСРЕДНО УГОВАРАЊЕ КОРИШЋЕЊА УСЛУГЕ (веза са чланом 77. Закона о социјалној заштити)

Корисник, односно законски заступник корисника, може непосредно одабрати услугу социјалне заштите, односно пружаоца услуге социјалне заштите и закључити уговор о коришћењу услуге са изабраним пружаоцем услуге социјалне заштите.

У случају из става 1. овог члана процену потребе корисника за услугом врши установа социјалне заштите која пружа услугу, односно пружалац услуге социјалне заштите, у складу са овом одлуком.

Глава 4. Финансирање услуга социјалне заштите

Закон предвиђа неколико извора финансирања услуга социјалне заштите и управо због тога, локалне самоуправе би требале да посвете посебну пажњу дефинисању броја услуга у заједници и да процене на који начин и у ком проценту би се могли комбиновати законом дозвољени начини њиховог финансирања.

У оквиру ове главе, потребно је кроз следеће чланове дефинисати: средства за финансирање права на услуге социјалне заштите, плаћање услуге и учешће корисника у цени услуге.

ЧЛАН __. СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ПРАВА УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Средства за пружање услуга социјалне заштите обезбеђују се:

- из буџета града/општине _____ за кориснике који имају пребивалиште на територији града/општине _____;
- из средства корисника и учешћа корисника у трошковима услуге;
- из буџета других локалних самоуправа на чијој територији корисници услуге имају пребивалиште у складу са међуопштинским споразумом о пружању услуге;
- из наменских трансфера обезбеђених у складу са чланом 207. Закона о социјалној заштити и Уредбом о наменским трансферима;
- из других извора (партнерства са националним и међународним организацијама, донација, добровољних прилога и сл.).

ЧЛАН __. ПЛАЋАЊЕ УСЛУГЕ

У зависности од социјално-економског статуса корисника, плаћање услуге може бити:

- у целости из средстава корисника, његовог сродника или трећег лица;
- уз делимично учешће корисника, његовог сродника, трећег лица или буџета јединице локалне самоуправе;
- у целости из буџета јединице локалне самоуправе.

ЧЛАН __. УЧЕШЋЕ КОРИСНИКА У ТРОШКОВИМА УСЛУГЕ

Корисник учествује у плаћању услуге у складу са Правилником о критеријумима за учешће корисника у цени услуге.

Сагласност на предлог Правилника даје градско/општинско веће на предлог надлежног/е управе/одељења/службе градске/општинске управе.

Сагласност на Одлуку о цени услуга даје градско/општинско веће на предлог надлежног/е управе/одељења/службе градске/општинске управе.

5.4. Део трећи: Материјална подршка

Глава 1. Сврха, врсте и корисници права на мере материјалне подршке

Одељак 1. Материјална помоћ у новцу

Локална нормативна пракса у делу који се односи на признавање права на мере материјалне подршке, поступке за признавање права и слично показује значајне разлике, што је у складу са високим степеном аутономије која је дата локалним самоуправама у овој области.

ЧЛАН __. СВРХА И ВРСТЕ МЕРА МАТЕРИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ

Право на мере материјалне подршке остварује се ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника.

Град/општина _____ обезбеђује право на следеће врсте материјалне помоћи:

1. Материјална подршка у новцу

- 1.1. једнократна новчана помоћ
- 1.2. ванредна/увећана новчана помоћ
- 1.3. социјално укључивање корисника једнократне новчане помоћи

2. Материјална подршка у натури

- 2.1. бесплатан оброк у народној кухињи
- 2.2. опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу
- 2.3. обезбеђење огрева за кориснике новчане социјалне помоћи
- 2.4. _____ (друге мере у складу са потребама локалне заједнице)

3. Остале врсте материјалне подршке

- 3.1. потпуно или делимично ослобађање од плаћања стамбено-комуналних услуга
- 3.2. субвенције превоза
- 3.3. _____ (друге врсте материјалне подршке)
- 3.4. _____ (друге мере у складу са потребама локалне заједнице)

Међутим, за потребе подизања нивоа транспарентности буџетских издвајања, посебно узимајући потребе које са собом носе процес успостављања концепта програмског буџетирања, унапређење дефинисања критеријума и процедура за доделу помоћ, као и мерљивих индикатора, посебно индикатора исхода ових мера, непоходан је следећи корак.

У уводном делу ове главе, а у оквиру следећих чланова потребно је представити: сврху материјалне подршке на начин дефинисан Законом о социјалној заштити, врсте материјалне подршке које обезбеђује локална самоуправа као и обавезу израде Правилника о критеријумима и мерилима за остваривање права за сваку од мера материјалне подршке.

ЧЛАН __. КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА МЕРЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ

Критеријуми за остваривање права на мере материјалне подршке, надлежност и поступак за остваривање права и друга питања од значаја за обезбеђивање права биће дефинисана посебним правилником за сваку од мера материјалне подршке предвиђену овом одлуком. Сагласност на предлог правилника, израђеног од стране надлежног одељења градске/општинске управе, даје градско/општинско веће.

У локалним одлукама препознају се три стандардне врсте материјалне помоћи у новцу:

- једнократна новчана помоћ,
- увећана/ванредна новчана помоћ,
- социјално укључивање корисника једнократне новчане помоћи.

1.1. Једнокрајина новчана помоћ

Закон о социјалној заштити члан 110. признаје право грађана на једнократну новчану помоћ и обавезује локалне самоуправе за реализацију ове мере. Представљеним чланом одлуке дефинишу се корисници, висина, динамика исплате, надлежност центра за социјални рад за доношење решења и исплату новчане помоћи, као и обавеза израде Правилника о једнократној новчаној помоћи.

Предвиђено је да се једнократна помоћ обезбеђује лицу које се изненада или тренутно нађе у стању социјалне потребе, као и лицу које се упућује на домски или породични смештај, а које нема средстава да обезбеди одећу, обућу и трошкове превоза неопходне за реализацију смештаја.

Законом је изричито наведено да износ једнократне новчане помоћи не може бити већи од просечне зараде по запосленом у јединици локалне самоуправе у месецу који претходи месецу у коме се врши исплата.

Законом је даље предвиђено да поступак за остваривање и исплату једнократне новчане помоћи спроводи центар за социјални рад, а поступак за остваривање права на помоћ у натури спроводи орган, организација или служба одређена актом јединице локалне самоуправе (у пракси се овај поступак најчешће поверава надлежној служби градске/општинске управе, центру за социјални рад или градској/општинској организацији Црвеног крста).

Обавеза јединица локалне самоуправе на прописивања ближих услова и начина остваривања, као и дефинисање висине једнократне помоћи је дефинисана самим законом, па је у том смислу неопходно *доношење Правилника о додели једнокрајине новчане помоћи*, што ипак није део правне праксе у већини локалних самоуправа.

ЧЛАН __. ЈЕДНОКРАТНА НОВЧАНА ПОМОЋ

Једнократну новчану помоћ као вид материјалне подршке могу користити појединац и породица, који се нађу у стању социјалне потребе, у случајевима везаним за задовољење основних животних потреба, отклањање последица елементарних непогода, тешку болест, прихват по престанку смештаја у установу, као и у другим ванредним приликама које не могу самостално превазићи, а нарочито када немају никаквих прихода и не могу, из Законом предвиђених разлога, да остваре право на редовну новчану социјалну помоћ.

Висина једнократне помоћи у новцу утврђује се у зависности од потреба корисника и расположивих буџетских средстава, и може се одобрити највише до износа новчане социјалне помоћи за појединца, која се финансира из буџета Републике Србије, према последњем објављеном податку.

Износ једнократне новчане помоћи не може бити већи од просечне зараде по запосленом у једници локалне самоуправе у месецу који претходи месецу у коме се врши исплата.

Једнократна новчана помоћ може се одобрити истом кориснику највише три пута у току године, а само изузетно више пута у току године, уколико укупна средства примљена по овом основу не прелазе износ просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку у моменту подношења захтева.

Решење о признавању права на једнократну новчану помоћ доноси Центар за социјални рад у складу са Правилником о додели једнократне помоћи .

Исплату једнократних новчаних помоћи врши центар за социјални рад из средстава буџета локалне самоуправе.

1.2. Ванредна/увећана новчана помоћ

Посебним чланом одлуке потребно је, користећи исту методологију примењену за једнократну помоћ, дефинисати сврху и услове под којима је могуће остварити право на ванредну новчану помоћ, износ и динамику исплате, обавезу усвајања правилника, надлежност за признавање права и исплату.

Локалне самоуправе имају право да дефинишу право на ову врсту материјалне подршке у складу са потребама заједнице и реалним могућностима локалне самоуправе. У наставку је дат пример, који илустративно приказује како би овај члан требао бити дефинисан.

ЧЛАН __. ВАНРЕДНА/УВЕЋАНА НОВЧАНА ПОМОЋ

Право на ванредну новчану помоћ могу остварити:

- породице у којима несрећним случајем наступи смрт једног или више чланова породичног домаћинства;
- појединац који се разболи од тешке болести, односно породице чији се члан разболи од тешке болести;
- појединци и породице у другим изузетно тешким ситуацијама по оцени стручног тима Центра.

ЧЛАН __. УСЛОВ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ВАНРЕДНУ НОВЧАНУ ПОМОЋ

Услов за остваривање права на ванредну новчану помоћ је да просечни месечни приход породице у претходна три месеца, у односу на месец у коме је поднет захтев, не прелази износ просечне нето зараде у Републици Србији према последњим објављеним подацима органа надлежног за послове статистике.

ЧЛАН __. ИЗНОС ВАНРЕДНЕ НОВЧАНЕ ПОМОЋИ

Ванредна помоћ може се исплатити највише у износу до једне и по просечне нето зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку у моменту подношења захтева.

ЧЛАН __. ИСПЛАТА ВАНРЕДНЕ (ЈЕДНОКРАТНЕ) НОВЧАНЕ ПОМОЋИ

Право на ванредну новчану помоћ може се остварити само једном у току године, без обзира на основ. Решење о признавању права на једнократну новчану помоћ доноси Центар за социјални рад у складу са Правилником о додели једнократне помоћи. Исплату једнократних новчаних помоћи врши центар за социјални рад из средстава буџета локалне самоуправе.

1.3. Социјално укључивање корисника новчане социјалне помоћи

Закон о социјалној заштити и Уредба о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи, предвиђа обавезу локалне самоуправе, да у оквиру својих надлежности, организује друштвено користан рад за кориснике новчане социјалне помоћи. Права и обавезе локалне самоуправе, њених јавних предузећа и установа, а посебно центра за социјални рад, као установе социјалне заштите која одлучује о праву на новчану социјалну помоћ и која води службену евиденцију корисника, морају бити дефинисана протоколом о сарадњи.

Спровођење ове законске обавезе, детаљније, али не и у довољној мери, прецизиране наведеном Уредбом, свакако ће захтевати интезивнију подршку ресорног министарства и надлежних институција (нпр. Завода за социјалну заштиту, НСЗ, СКГО, и других). Пракса указује на недовољно разумевања сврхе ове мере и изостанак капацитета за њену примену, док одлука о социјалној заштити свакако треба да предвиди право грађана на мере подршке социјалној инклузији.

ЧЛАН __. СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ КОРИСНИКА НОВЧАНЕ СОЦИЈАЛНЕ ПОМОЋИ

Радно способни корисници новчане социјалне помоћи помоћи, у складу са Законом о социјалној заштити и Уредбом о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи, могу бити упућени у јавно предузеће, установу или другу јавну службу чији је оснивач град/општина _____, ради обављања одређеног броја сати друштвено корисног рада сразмерно висини новчане помоћи.

Центар за социјални рад закључује споразум са корисником новчане помоћи о активном превазилажењу његове неповољне социјалне ситуације, који садржи активности и обавезе корисника, као и могућност умањења и престанка права на материјалну подршку у случају неоправданог неизвршавања обавеза из споразума (индивидуални план активације).

Накнада за један сат друштвено корисног рада утврђује се у висини минималне нето зараде по радном часу у моменту упућивања корисника на рад.

Новчану социјалну помоћ одобрава и исплаћује Центар за социјални рад, у партнерству са градском/ општинском управом (одељењем/службом за друштвене делатности).

Одељак 2. Материјална њодршка у натури

Локална пракса препознаје широку лепезу мера материјалне помоћи у натури, а као најчешћи видови подршке препознају се: бесплатан оброк у народној кухињи, опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу (мада ЗСЗ ову меру препознаје као материјалну помоћ у новцу), обезбеђење огрева за кориснике новчане социјалне помоћи и сл.

Обавезни делови одлуке којима се регулише право на материјалну помоћ у натури би свакако требало да чине: сврха материјалне подршке, корисници, док критеријуми за доделу помоћи, врста помоћи, надлежност локалне самоуправе и ЦСР, би требало да буду дефинисани посебним правилником, при чему обавеза његове израде би требала бити јасно дефинисана Одлуком о социјалној заштити.

ПРИМЕР: БЕСПЛАТАН ОБРОК У НАРОДНОЈ КУХИЊИ**Члан __.**

Право на бесплатан оброк има лице које је корисник права на новчану социјалну помоћ, као и друга лица у стању социјалне потребе, по стручној процени центра за социјални рад.

Члан __

Поступак припреме и поделе бесплатних obroка организује и спроводи Црвени крст, односно друго правно и физичко лице са којим град/општина закључи уговор по окончаном поступку јавне набавке за избор пружаоца ове услуге.

Члан __.

Правилником о праву на бесплатан оброк дефинише се надлежност Центра за социјални рад за признавање права на бесплатан оброк, критеријуми за признавање права, поступак за коришћење права на бесплатан оброк у народној кухињи.

Одељак 3. Остале врсте материјалне подршке

Локалне самоуправе имају широку аутономију да у складу са препознатим потребама грађана дефинишу право на различите мере материјалне подршке, међу којима у пракси доминирају: нпр. потпуно или делимично ослобађање од плаћања стамбено-комуналних услуга и субвенције превоза за ученике, пензионере, бесплатно летовање за децу из социјално угрожених породица, и др.

Важно је подсетићи да одлуке морају да садрже обавезу локалних самоуправа (односно општинских/градских већа или скупштина) да дају сагласност на правилнике за свако од њихових одлука, којим ће бити прецизније дефинисани: критеријуме за остваривање права на мере материјалне подршке, надлежност и поступак за остваривање права и друга питања од значаја за обезбеђивање права дефинисаних посебним правилником.

Глава 2. Поступак за остваривање права на мере материјалне подршке

Материјално правна и процесно правна питања од значаја за остваривање права на мере материјалне подршке би требала да буду дефинисана Правилником. Сагласност на предлог правилника (израђен од стране органа управе или центра за социјални рад) даје општинско/градско веће.

ЧЛАН __. ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА И ОДЛУЧИВАЊЕ ПО ЗАХТЕВУ

Поступак за остваривање права на мере материјалне подршке покреће се на захтев корисника или по службеној дужности.

По захтевима за коришћење права на мере материјалне подршке из ове Одлуке, у првом степену решава центар за социјални рад, осим за: _____ нпр. бесплатан превоз ученика основних и средњих школа/пензионера и др.

НАПОМЕНА

За сваку меру материјалне подршке превиђену одлуком навести надлежност за одлучивање о праву, нпр. по захтевима за признавања права на _____ (нпр. бесплатан превоз ученика), у првом степену решава надлежна служба градске/општинске управе.

ЧЛАН __. ПРАВО НА ЖАЛБУ

Корисник коме није признато право на мере материјалне подршке из ове Одлуке има право жалбе у року од _____ дана.

По жалбама на првостепену одлуку одлучује у другом степену градско/општинско веће у складу са чл. __ статута града/оштине _____.

ЧЛАН __. ОБАВЕЗА ДОНОШЕЊА ПРАВИЛНИКА

Центар за социјални рад доноси правилник/е којим дефинишу материјално правна и процесно правна питања од значаја за остваривање права на: _____ (навести меру/е материјалне подршке).

Надлежна служба градске/општинске управе доноси правилник/е којим се дефинишу материјално правна и процесно правна питања од значаја за остваривање права на: _____ (навести меру/е материјалне подршке).

Сагласност на правилнике о мерама материјалне подршке предвиђене овом Одлуком даје градско/општинско веће или скупштина града/општине.

ОПЦИОНО

Јавно комунално предузеће, односно изабрани превозник доноси правилник о субвенцијама (комуналних услуга/превоза).

Глава 3. Финансирање права на мере материјалне подршке

Одлуком треба предвидети изворе средстава за остваривање права на мере материјалне подршке које обебеђује град/општина. Поред буџетских средстава, као значајне изворе финансирања треба предвидети и друге изворе превиђене чланом 22. став 4, Закона о социјалној заштити „Средства за обезбеђивање услуга социјалне заштите моју се прибављати и путем донација, као и усвајањем имовине, оснивањем задужбина и фондација, у складу са законом“.

Иако закон говори о средствима за „обезбеђивање услуга“ не постоји одредба закона која искључује могућност да се средства за мере материјалне подршке могу обезбеђивати на поменуте начине.

С обзиром да послови реализације права на мере материјалне подршке не спадају у јавна овлашћења, буџетом локалних самоуправа треба предвидети средства за накнаду материјалних трошкова и зараде запослених који обављају послове од значаја за реализацију ових права.

У пракси је најчешће реч о запосленима у центрима за социјални рад, па би одлуком требало то и предвидети, уз навођење броја ангажованих лица и структуре материјалних трошкова.

ЧЛАН __. СРЕДСТВА

Средства за остваривање права на мере материјалне подршке у социјалној заштити предвиђене овом Одлуком обезбеђују се:

- из буџета града/општине _____
- из других извора (партнерство са националним и међународним организацијама, донације, добровољни прилози и сл.).

5.5. Део четврти: Унапређење социјалне заштите

Глава 1. Програми унапређења социјалне заштите

И поред тога што је чланом 20. Закона о социјалној заштити јасно дефинисана обавеза локалних самоуправа на израду и усвајање годишњих програма мера и активности за *подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите* у складу са националном стратегијом и релевантним локалним стратешким документима, у пракси се на нивоу изузетка имплементира ова законска обавеза.

Стратешко планирање социјалне заштите на локалном нивоу захтева посебну пажњу, али се овим Водичем иницирају основна питања које локалне самоуправе треба да узму у обзир приликом дефинисања носиоца процеса планирања, праћења и процене ефеката дефинисаних програма, надлежности за усвајање програма, буџетских средстава намењених планирању. Планирање није само себи циљ, већ представља значајан инструмент за креирање програмског буџета.

Стога се овим Водичем даје предлог нужних корака од значаја за имплементацију наведеног члана Закона, уз *препоручу ресорном министарству да предложи структуру и методологију израде годишње програма мера и активности*, као и да упути локалне самоуправе на релевантна национална стратешка документа са којима локални програми треба да буду усклађени.

На нивоу локалних заједница препознаје се потреба за међусекторским приступом у креирању, имплементацији, али и праћењу и процени ефеката социјалне заштите, па би обавеза формирања међусекторских саветодавних тела у оквиру градских/општинских већа требала бити јасно дефинисана самом одлуком.

ЧЛАН __. ПРОГРАМИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Град/општина _____ утврђује годишњи програм мера и активности за подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите у складу са стратегијом коју доноси Влада Републике Србије и релевантним стратешким документима града/општине.

ЧЛАН __. САВЕТ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

За потребе унапређења социјалне заштите града/општине _____, градско/општинско веће, у складу са Статутом града/општине _____, оснива Савет за социјалну заштиту, као међусекторско саветодавно тело.

Састав, надлежност, права и обавезе чланова Савета дефинишу се Правилником о раду који усваја градско/општинско веће.

ЧЛАН __. НАДЛЕЖНОСТ ЗА УСВАЈАЊЕ ПРОГРАМА

Програм унапређења социјалне заштите усваја Скупштина града/општине _____ на предлог Савета за социјалну заштиту.

ЧЛАН __. СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ПРОГРАМА

Средства за финансирање програма унапређења социјалне заштите, укључујући и средства за примену, праћење и процену ефеката програма обезбеђују се у буџету града/општине _____.

Глава 2. Праћење и процена квалитета услуга и материјалне подршке

Посебним чланом одлуке потребно је недвосмислено дати мандат надлежном одељењу градске/општинске управе да прати и процењује квалитет услуга и мера материјалне подршке предвиђене одлуком.

Индикатори за праћење, као и методологија праћења остваривања права на социјалну заштиту на локалном нивоу требали би бити прописани од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

На тај начин би индикатори социјалне заштите могли да постану основ за мерење конкурентности локалних заједница, али и додатни показатељ за процену нивоа развијености, чиме би се постигла правичност у разврставању локалних заједница према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе.

ЧЛАН __. ПРАЋЕЊЕ И ПРОЦЕНА КВАЛИТЕТА ПРУЖАЊА УСЛУГА И ПРАВА

Поступак праћења и процене квалитета услуга и остваривања материјалне подршке повећава се надлежном одељењу градске/општинске управе _____ у чијој су надлежности послови из области социјалне заштите.

5.6. Део пети: Прелазне и завршне одредбе

У оквиру прелазних и завршних одредби потребно је дефинисати питања примене релевантних закона, успоставити однос између прописа који престаје да важи и новог прописа у погледу његовог дејства, и дефинисати датум ступања на снагу.

ЧЛАН __.

Поступак за коришћење услуга и остваривање материјалне подршке води се по одредбама Закона о општем управном поступку, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

ЧЛАН __.

Поступци за остваривање права и пружања услуга социјалне заштите који су започети, а нису окончани до дана ступања на снагу ове одлуке, окончаће се по одредбама ове одлуке.

ЧЛАН __.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о социјалној заштити (Сл. лист бр. ____)

ЧЛАН __.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Сл. листу града/општине _____ бр. ____".

У анексу бр. 1 који представља саставни део Водича, приложен је модел одлуке о социјалној заштити који има за сврху да представницима локалних самоуправа омогући усклађивање одлука са Законом о социјалној заштити, остварујући просјор за индивидуалан просјор у креирању њеној финалној садржаја.

6. НОРМАТИВНО УРЕЂЕЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У НАДЛЕЖНОСТИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Јединица локалне самоуправе обавезна је да обезбеди услуге²⁸ социјалне заштите које су јој по Закону о социјалној заштити дате у надлежност. За ове услуге социјалне заштите, локалне самоуправе кроз своје акте утврђују услове обезбеђивања и пружања услуга. За услуге социјалне заштите за које на националном нивоу постоје утврђени стандарди, ЈЛС најпре мора обезбедити услове за испуњење стандарда, те сходно сопственој процени и могућностима, евентуално прописати повољније услове за пружање услуге.

Процес израде нормативних аката за уређивање услуге социјалне заштите на локалном нивоу, подразумева низ сложених и међусекторских знања, како националног регулационог система тако и локалних прилика. ЈЛС при испуњењу законске обавезе у погледу обезбеђивања услуга социјалне заштите за вулнерабилне корисничке групе, улази у интеракцију са организацијама социјалне заштите, које представљају пружаоце услуга и са самим корисницима, за које обезбеђује услуге социјалне заштите.

Основни циљ ЗСЗ јесте повећање квалитета и ефикасности услуга социјалне заштите кроз деинституционализацију и развој услуга у заједници, у складу са најбољим интересом за корисника услуге. Квалитет услуга је постигнут кроз увођење минималних стандарда за пружање услуга, док је ефикасност подржана кроз равноправан третман државних и недржавних пружалаца услуга и померање тежишта од институционалне ка алтернативној, ванинституционалној заштити.

Јединица локалне самоуправе, као систем јавне управе, кроз Одељење за друштвене делатности, дефинише потребе корисника (планирање потреба локалног становништва), у оквиру Одељења за јавне набавке, према Закону о јавним набавкама, покреће процес набавки и уговарање, уколико је потребно ангажовање недржавних пружалаца услуга, и поново кроз Одељење за друштвене делатности

28 Појам „услуге социјалне заштите“ у овом водичу употребљени су у граматичком броју множине и односе се и на једину и на множину

врши надзор и контролу пружања услуга од стране ангажованог пружаоца услуга социјалне заштите.

Уговор између ЈЛС и пружаоца услуге/а треба да садржи правила о начину плаћања, мониторингу, извештавању, трајању, као и условима превременог раскида и продужења сарадње.

Пружалац услуга социјалне заштите да би могао да се одазове на јавни позив ЈЛС, неопходно је да има дозволу за рад, тј. лиценцу, коју издаје Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања према Правилнику о лиценцирању организација социјалне заштите и Правилнику о ближим условима и стандардима за услуге социјалне заштите. Уколико се планира да се обезбеђивање услуга социјалне заштите врши од стране установе/организације социјалне заштите коју је основала ЈЛС, неопходно је размотрити и све околности које проистичу из Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, као и рестрикцијама о радном ангажовању у јавном сектору које проистичу из аката заснованих на Закону о буџетском систему²⁹.

Закон о раду своју важност у сектору социјалне заштите има у делу када налаже да: уколико је послодавац својим актом о организацији рада/систематизацији радних места утврдио потребу за одређеним радним местима, он извршиоце за та радна места ангажује по уговору о раду и извршиоци са истим описом посла и квалификацијама имају једнаке услове ангажовања.

Улажењем у систем надлежности радног законодавства, обезбеђивање услуга социјалне заштите добија на квалитету у погледу предвидљивости кадровских и организационих услова, али истовремено, овај квалитет доводи до битног поскупљења услуга социјалне заштите (трошкови континуираног ангажмана кадрова, одмора, боловања, засновани на радном односу значајно су већи од трошкова ангажмана кадрова на основу уговора о делу или уговора о привременим и повременим пословима).

Најважнији чиниоци правног оквира за процес планирање и израде нормативних аката у надлежности ЈЛС којим се уређују услови обезбеђивања и пружања услуга социјалне заштите јесу:

1. Закон о социјалној заштити („Сл. гласник РС“ бр. 24/11);
2. Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Сл. гл. РС, број 42/13);
3. Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите „Сл. гласник РС“ бр.42/13);

²⁹ Појам „услуге социјалне заштите“ у овом водичу употребљени су у граматичком броју множине и односе се и на једину и на множину

За обезбеђивање услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС и израду квалитетних аката ЈЛС значајно је *целовитио сагледавање и ефекатна низа других закона и пројиса*, као што су:

- а) Закон о буџетском систему („Сл. гласник РС“ бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон и 103/2015);
- б) Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору „Сл. гласник РС“ бр. 68/2015) уколико ЈЛС путем јавне установе/предузећа обезбеђује услугу социјалне заштите;
- в) Закон о јавним набавкама („Сл. гласник РС“ бр.124/2012, 14/2015 и 68/2015), јер се услуге социјалне заштите обезбеђују путем јавне набавке;
- г) Закон о раду („Сл. гласник РС“ бр.124/2012, 14/2015 и 68/2015), јер услови за лиценцирање организација социјалне заштите захтевају доношење акта којим се улази у сферу радно-правних односа; ЈЛС ова питања сусреће при одређивању цене услуге социјалне заштите.

Јединица локалне самоуправе може нормативно уредити услове обезбеђивања, пружања и коришћења за све услуге социјалне заштите на сопственом подручју за које обезбеђује финансирање³⁰.

За услуге социјалне заштите које су стандардизоване и за које ЈЛС обезбеђује континуирано финансирање, сходно начелима одговорности за јавну потрошњу, ЈЛС би морала да сопственим актима пропише услове обезбеђивања, пружања, коришћења, мониторинга и евалуације социјалних услуга, који би били саставни део уговора о ангажовању.

6.1. Обезбеђивање и пружање услуга социјалне заштите

Обезбеђивање услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС регулисано је примарно Законом о социјалној заштити. За све услуге социјалне заштите за које постоје утврђени национални стандарди, обавезно је да их пружају лиценциране организације социјалне заштите.

Лиценца је јавна исправа којом се потврђује да организација социјалне заштите испуњава утврђене услове и стандарде за пружање одређених услуга у области социјалне заштите (ЗСЗ, чл. 176). Лиценцирање организације социјалне заштите спроводи, кроз управни поступак, Министарство за рад, запошљавање,

³⁰ Уколико на подручју ЈЛС делује организација социјалне заштите која испуњавајући националне стандарде за лиценцирање и пружање услуге, за свој рад не користи средства ЈЛС већ са корисницима непосредно уговара пружање услуге, на услове рада оваквог пружаоца услуга примењују се искључиво национални прописи. Дакле, питање непосредног уговарања услуга није у надлежности ЈЛС јер је оно законом прописано право, осим ако је организација социјалне заштите основана од стране ЈЛС, и ЈЛС у својству оснивача прописује услове тржишног пословања своје установе или предузећа.

борачка и социјална питања сходно Закону о социјалној заштити и Правилнику о лиценцирању организација социјалне заштите. Управни поступак се окончава одбијањем захтева за лиценцу или добијањем лиценце за организацију социјалне заштите.

Начелна обавеза ЈЛС када обезбеђује услуге социјалне заштите из своје надлежности јесте обезбеђивање најквалитетнијих и најекономичнијих услуга. Сам закон је прецизирао околности у којима обезбеђивање услуга социјалне заштите може бити поверено установи социјалне заштите од стране оснивача, као и околности обезбеђивања услуга путем јавне набавке, где је неизоставна обавеза пружалаца услуга да буду лиценциране организације социјалне заштите. Једна организација социјалне заштите може да има више лиценци истовремено, и сваку услугу лиценцира одвојено, у посебном поступку. Организација социјалне заштите мора испуњавати услове за издавање лиценце током читавог периода за који је лиценца издата.

Закон о социјалној заштити у члану 64., узео је у обзир и могућност да се пружање услуга социјалне заштите повери центру за социјални рад и прецизно утврдио услове који се морају испунити.

Постоје три услова које центар за социјални рад мора обезбедити да би пружао услуге социјалне заштите:

1. успостављање посебне организационе јединице за пружање услуга,
2. добијање лиценце за пружање конкретне/одређене услуге социјалне заштите, и
3. ако у локалној заједници нема другог овлашћеног пружаоца услуге социјалне заштите.” (ЗСЗ, чл.122)

Предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге, чини саставни део овог Водича у делу са анексима, под редним бројем 4.

6.2. Методологија формирања цене услуга социјалне заштите и суфинансирање корисника у цени услуга

Обезбеђивање услуга социјалне заштите путем јавне набавке и припрема овог поступка још увек представља значајан изазов одређеном броју јединица локалних самоуправа у Србији, имајући у виду да је роком за добијање дозволе за рад актуелних пружалаца услуга, тј. процес лиценцирања организација социјалне заштите завршен у мају 2016. године, и да су јединице локалних самоуправа тиме постале обавезне да након овог рока ангажују само лиценциране организације социјалне заштите.

Систем лицензирања који за циљ има унапређење и стандардизовање квалитета у социјалној заштити, уједно гарантује стручност, кредибилитет и поузданост свих организација и стручних радника у социјалној заштити у Србији. Са друге стране, локална самоуправа се сусреће са једним новим тржиштем које је у настајању и поступак обезбеђивања услуге за које још увек не постоји развијено тржиште. Поступак одабира понуда од стране више понуђача, није лако спровести, јер ни организације социјалне заштите немају довољно капацитета да достигну прописане националне стандарде.

Полазна претпоставка у формирању цене услуга социјалне заштите, која је прописана Законом о социјалној заштити (члан 210.), јесте да методологија цене услуге мора узети у обзир *све нужне трошкове достизања националних стандарда* прописаних за саму социјалну услугу кроз регулативни оквир.

Методологија формирања цене услуге јесте *елaboraи* у коме се наводе конкретни подаци о структури трошкова социјалне услуге.

Сврха овог документа је двојака, њиме се обезбеђује:

- информација о очекиваној цени услуге на основу које одељење за буџет и финансије може алоцирати потребна средства за обезбеђење услуге;
- "цена услуге" у смислу основице према којој се одређује и врши наплата суфинансирања корисника услуге.

Трошкови се условно, ради лакшег представљања и разумевања, могу поделити на *трошкове испуњења квалитета* и *остале трошкове* при пружању услуге социјалне заштите.

Да би локална самоуправа успоставила адекватан критеријум за цену услуге, као организација јавне власти и наручилац услуга, она мора овладати системом квалитета. Сам систем квалитета прописан је регулативним актима социјалне заштите, од којих су најважнији Правилник о лицензирању организације социјалне заштите и Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, који прописују заједничке минималне структуралне и функционалне стандарде како за организације које те услуге пружају тако и за саме услуге³¹.

Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите за све услуге социјалне заштите прописани су заједнички минимални структурални и функционални стандарди, док су за сваку услугу прописани посебни минимални стандарди и спецификација саме услуге.

Све што је прописано мора ући у квалитет услуге, и самим тим повлачи и пратеће трошкове који треба да буду обезбеђени да би се тај квалитет осигурао.

31 За неке услуге социјалне заштите прописани су и посебни функционални стандарди.

ПРИМЕР

Стручни рад као обавеза осигурања квалитета при пружању социјалних услуга

Национални стандарди утврдили су као обавезу обезбеђивање стручних поступака у организацији социјалне заштите коју спроводе *стручни радници социјалне заштите*. Иако је дефиниција стручних радника социјалне заштите утврђена самим Законом о социјалној заштити, где је и наведено да ове полове не могу обезбеђивати запослени у центру за социјални рад ангажовани на пословима у надлежности републике – најзаступљенија пракса је до данас била да локалне самоуправе нису финансирале стручни рад. Услед тога ни организације социјалне заштите нису испуњавале стандарде, те нису ни могле да добију лиценцу.

Постоје и други нужни трошкови који улазе у цену сваке услуга, и један од примера трошкова за које се није до сада издвајало или се издвајало релативно мало у јавним буџетима (опет због чињенице да су нестандардизоване услуге пружале јавне установе које су при томе на своје запослене преносиле додатне задатке и правила уштеду) – јесу трошкови управљања и администрирања организације социјалне заштите која пружа услугу.

Ако је профитно привредно друштво пружалац услуга нужно је пројектовање трошкова зараде за такву организацију социјалне заштите.

Трошкови при пружању услуге социјалне заштите се нужно јављају и они се разликују зависно од врсте услуге и од околности у самим локалним заједницама.

ПРИМЕР 1

Услуга дневног боравка деце са сметњама у развоју имаће једну цену уколико се обезбеђује за 10 корисника, док ће цена те услуге бити значајно другачија и већа уколико се обезбеђује за 15 корисника.

ПРИМЕР 2

Услуга помоћ у кући за *исти број* старијих корисника може битно да се разликује у трошковима уколико се обезбеђује на подручју урбаног насеља, у односу на цену услуге када се на обезбеђује за рурална подручја која су разуђена и без јавног саобраћаја.

6.2.1. Цена услуге социјалне заштите

Методологија формирања економске цене услуге социјалне заштите треба да садржи следеће елементе:

- трошкови заједничких (за све услуге СЗ) и посебних минималних структуралних стандарда, којим се утврђују инфраструктурни, кадровски и организациони услови за пружање услуга;

- трошкови заједничких (за све услуге СЗ) минималних функционалних стандарда, међу којима је обезбеђивање обавезне услуге процене и планирања; и уколико постоје, посебних минималних функционалних стандарда;
- трошкови пружања услуга у складу са спецификацијом конкретне услуге, тј. активности које се пружају ради задовољавања потреба корисника;
- други трошкови.

За израду методологије о утврђивању цене услуге социјалне заштите потребан је збир знања о тржишим условима, како за ЈЛС тако и пружаоце услуга социјалне заштите, у складу са законима и потребама корисника којима се услуга обезбеђује. Сама методологија цене услуге, када се изради, обезбеђује решење којим се исправно планирају јавни трошкови. Тек на основу добро урађене методологије цене услуге, може се разложно пројектовати цена услуге и планирати буџет ЈЛС као и непосредно сама јавна набавка услуге социјалне заштите.

Препоруке садрже минималне елементе који су потребни за акт јединице локалне самоуправе којим се утврђује цена услуге социјалне заштите³²:

- Методологију формирања цене треба да ураде општински службеници са економским знањима у сарадњи са стручним радницима центра за социјални рад и лиценциране организације социјалне заштите (уколико постоји на подручју ЈЛС);
- Уколико на подручју локалне заједнице не постоји лиценцирана организација социјалне заштите, кроз истраживање тржишта социјалних услуга у другим локалним заједницама може се доћи до сазнања о цени услуге;
- На ова сазнања о цени услуге, свакако треба уградити пројекцију додатних трошкова ангажмана организације социјалне заштите у локалној заједници у којој она нема седиште;
- У елаборату/методологији потребно је у прорачун унети трошкове који произилазе из националних стандарда за конкретну социјалну услугу, све трошкове пословања лиценциране организације социјалне заштите као и емпиријске датости у вези са корисницима којима се услуга обезбеђује у локалној заједници (нпр, обавезно прорачун засновати на одређеном броју корисника, а уколико је релеватно за дату услугу у обзир узети и локације на којима живе корисници);
- Правилник о утврђивању економске цене услуге јесте документ којим се утврђују стварни трошкови услуге, и овим актом исказује се цена услуга;

32 Методологија за израду цене услуге СЗ треба да у себи садржи две структурне целине:

- општу функцију која наводи и обрачунава низ генеричких елемената

- рачун који утврђује цену за конкретан број корисника

Будући да функције и рачунске радње обично нису део општих аката, чини се да је акт којим ЈЛС утврђује цену услуге социјалне заштите можда прикладно ослободити елабората којим се утврђује методологија цене услуге, стога је у Прилогу 1 предложено да методологија буде усвајана као анекс у односу на сам акт.

- Уколико се исказе цена услуга која ће битно бити у несразмери са стварношћу, могуће је да буџетско планирање буде зановано на погрешним информацијама, те да се социјална услуга не обезбеди благовремено (или да се уопште не обезбеди);
- Цена сваке услуге која се финансира из јавне потрошње јавна је информација која треба да буде доступна свима, а неопходно је да буде представљена корисницима услуга.

6.2.2. Учешће корисника у цени услуге

На основу утврђене цене услуге, дефинисане Методологијом формирања економске цене услуге социјалне заштите, јединице локалне самоуправе утврђују и ниво суфинансирања корисника у цени услуге. Одредбама члана 213. Закона о социјалној заштити прописано је да критеријуме и мерила за одређивање учешћа корисника у трошковима услуге социјалне заштите која се финансира из буџета локалне самоуправе, прописује надлежни орган ЈЛС.

Закон утврђује (ЗСЗ, чл. 212.), да у трошковима услуге социјалне заштите учествују „корисник, сродник који има законску обавезу и могућност издржавања корисника, лица која су преузела обавезу плаћања трошкова пружања услуге и ... ЈЛС“.

Како су корисници услуга социјалне заштите различитог социјално-економског статуса, сходно начелима социјалне правде упутно је одредити суфинансирање корисника у односу на њихове могућности, према референтној скали прихода.

Критеријуми за суфинансирање корисника у цени услуге разликоваће се међу локалним заједницама у зависности од општег степена развијености ЈЛС, и *оно што је важно јесте да је сваки критеријум објективно мерљив*.

Као могући објективан параметар за израду цензусне скале за суфинансирање корисника у цени услуге, предлагемо *основицу за утврђивање новчане социјалне помоћи*, којом се утврђују *цензусне групе* – примерене конкретним социо-економским околностима корисника и илустрација која следи представља пример једне ЈЛС:

Цензусне групе	Приход по члану породице у односу на ниво социјалне сигурности (НСС)	% учешћа корисника у цени услуге
I	до 1.5 износа основице за утврђивање новчане социјалне помоћи	0%
II	од 1.5 до 2.65 износа основице за утврђивање новчане социјалне помоћи	10%
III	од 2.65 до 3.65 износа основице за утврђивање новчане социјалне помоћи	20%
IV	од 3.65 до 4.5 износа основице за утврђивање новчане социјалне помоћи	30%
V	од 4.5 до 5.5 износа основице за утврђивање новчане социјалне помоћи	40%
VI	од 5.5 до 6.5 износа основице за утврђивање новчане социјалне помоћи	55%
VII	преко 6.5 износа основице за утврђивање новчане социјалне помоћи	100%

Коефицијент којим се дефинише цензусна група, број цензусних група као и ниво суфинансирања корисника из дате цензусне групе, спадају у питања о којима органи ЈЛС одлучују на основу сопствених сазнања и процена зависно од појединачних околности сваке од локалних заједница.

Препоруке у себи садрже минималне елементе који су потребни за правилник јединице локалне самоуправе којим се утврђује учешће/суфинансирање корисника у цени услуге:

- Предлажемо да се као један од критеријуми за обрачунавање %, односно износа учешће/суфинансирање корисника узму у обзир приходи домаћинства, а не приходи корисника;
- Дефинисање цензусних група и скале за партиципацију корисника спада у делокруг рада одељења друштвених делатности. У овом процесу нужна је сарадња са стручним радницима центра за социјални рад, док је пожељно, као изворе сазнања кроз консултативно-истраживачки процес, укључити што већи број релевантних локалних актера укључујући и саме кориснике;
- Центар за социјални рад утврђује приходе корисника услуга социјалне заштите које обезбеђује јединица локалне самоуправе³³.

6.3. Регулисање услова обезбеђивања и пружања услуге социјалне заштите

Јединица локалне самоуправе је она која процењује да ли је сврсисходно за једну услугу социјалне заштите доносити више или само један акт у коме би била нормирана сва релевантна питања за конкретну услугу.

Јединица локалне самоуправе треба јасно да утврди сврху услуге, намену и спецификацију услуге, при чему је неопходно достигнути оно што су национални стандарди прописали, а сходно могућностима ЈЛС које ове услове може учинити повољнијим за кориснике³⁴.

Зависно од природе саме услуге, ЈЛС може, а не мора, бити спремна да услугу обезбеђује и за кориснике који имају боравиште ван њеног подручја (нпр. за услугу сврагиште).

33 Улога центра за социјални рад у погледу упућивања корисника које обезбеђује ЈЛС аналогна је улози коју има ЦСР при упућивању корисника на услуге у надлежности републике (на пример: домски смештај) у погледу обраде документације којим се утврђују приходи корисника.

34 Упутно је да се сама сврха и намена услуге преузму из Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите. Тиме се обезбеђује да достигнути квалитет стручне дефиниције не буде сужен, или компромитован употребом неадекватних теримина. Са друге стране, ЈЛС је слободна да у спецификацију услуге унесе додатне елементе уколико процењује да су они потребни корисницима и да је њих могуће обезбедити у локалној заједници.

Обезбеђивање услуге мора бити поверено искључиво лиценцираној организацији социјалне заштите сходно Закону о социјалној заштити (чл. 223.).

Корисници социјалне услуге коју финансира ЈЛС неопходно је да буду упућивани од стране центра за социјални рад на коришћење услуге. Центар за социјални рад као јавна установа и сходно Закону у управном поступку решава о праву на коришћење услуга (ЗСЗ чл. 68, 69, 74. – и чл. 70,71.).

Сходно начелима управног поступка, потребно је утврдити и надлежни другогостепени орган, што при обезбеђивању услуга социјалне заштите у надлежности јединица локалних самоуправа, логично је да буде орган ЈЛС који доноси акт о условима пружања услуге³⁵.

ПРЕПОРУКА

У складу са начелом двостепености управног поступка, дефинисаног чл. 12 Закона о управном поступку и статутима локалних самоуправа, одлучивање у другом степену је поверено градским/општинским већима, који су, у складу са Законом о општем управном поступку и ЗСЗ (чл. 73), обавезни да одлуку о жалби донесу у року од 30 дана.

Организација социјалне заштите, пружалац услуга, обавезна је да за уговорен број корисника обезбеди ресурсе и само пружање услуга. Уколико у оквиру уговореног броја корисника, пружалац услуга одбије пружање услуге кориснику, неопходно је да о томе обавести центар за социјални рад као установа која упућује корисника, ЈЛС као финансијера услуге и уговарача, и инспекцију социјалне заштите сходно овлашћењима надзора у пружању социјалних услуга (ЗСЗ, члан 75).

Јединица локалне самоуправе са одабраном организацијом социјалне заштите кроз уговор регулише низ питања, али и у самом Правилнику о условима обезбеђивања и пружања услуге потребно је нагласити обавезе пружаоца услуга у погледу извештавања о пруженим услугама.

Препоруке садрже минималне потребне елементе који су потребни за акт јединице локалне самоуправе којим се утврђују услови обезбеђивања услуге, упућивања корисника на коришћење услуге и извештавања о пруженим услугама:

- за сваку од услуга социјалне заштите чије финансирање обезбеђује ЈЛС потребно је донети правилник о обезбеђивању и условима пружања те услуге. У циљу прегледности и очувања квалитета докумената, чини се корисним, за сваку услугу појединачно развити одговарајући правилник;
- препорука је да сврха услуге као и навођење циљних група којима су услуге намењене буде преузете из Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Сл. гласник РС“ бр.42/13), чиме се обезбеђује квалитет документа;

³⁵ Према Статуту то је у надлежности градског/општинског већа.

- именујући услугу која је стандардизована, ЈЛС преузимају обавезе да се та услуга обезбеђује у складу са стандардима (није дозвољено да услуга буде уже дизајнирана од националних стандарда). У том смислу, могуће је у посебном члану правилника поновити спецификацију услуге утврђену националним стандардима;
- са друге стране, *уколико ЈЛС процењује да је могуће социјалну услугу обезбедити у већем квалитету од оној који је утврђен стандардима, потребно је да својим правилником утврди те додатне елементе квалитета, у складу са чл. 57. Закона о социјалној заштити;*³⁶
- обавезу извештавања о пружању услуга, сходно Закону о заштити података о личности, потребно је дефинисати у правилнику;
- обавезу извештавања о пруженој услузи, потребно је дефинисати уговором о пружању услуге. Препоручена динамика извештавања је месечни или квартални ниво, јер дужи рокови извештавања не би били у интересу ни ЈЛС, као наручиоца социјалних услуга, тако и самих корисника;
- обавеза реализације процеса праћења и процене услуге (мониторинга и евалуације) би требала бити дефинисана програмом унапређења социјалне заштите. Средства за реализацију ових значајних процеса би требала да буду обезбеђена буџетом локалне самоуправе.

³⁶ Ближе услове и стандарде за пружање и остваривање услуга социјалне заштите прописује министар надлежан за социјалну заштиту (члан 57., ЗСЗ). Орган аутономне покрајине односно јединице локалне самоуправе надлежан за социјалну заштиту може прописати примену виших стандарда и повољније услове за остваривање услуга које обезбеђује аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе.

7. АНЕКСИ

У анексима, који представљају саставни део Водича, приложени су предлози модела следећих аката:

- 7.1. Предлог модела одлуке о социјалној заштити
- 7.2. Предлог Правилника о утврђивању економске цене услуге
- 7.3. Предлог Правилника о утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге
- 7.4. Предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге
- 7.5. Предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге помоћ у кући
- 7.6. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге дневни боравак
- 7.7. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге лични пратилац детета
- 7.8. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге персоналне асистенције
- 7.9. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге свратиште

7.1. Предлог модела одлуке о социјалној заштити

На основу члана 20. став 1 тачка 17. и члана 32. став 6 Закона о локалној самоуправи (Службени гласник РС, број 129/07 и 83/2014 – др.закон)^{37,38}, члана 209. Закона о социјалној заштити (Службени гласник РС, број 24/11), на основу члана Статута града/општине _____ (Службени лист града/општине _____, број), Скупштина града/општине _____, на седници одржаној _____ године, доноси

ОДЛУКУ О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ ОПШТИНЕ/ГРАДА _____

Део први - Уводне одредбе

Члан 1.

Предмет одлуке³⁹

Одлуком о социјалној заштити утврђују се права грађана/ки града/општине _____ на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке, поступци за остваривање права, права и обавезе корисника социјалне заштите, финансирање социјалне заштите, као и друга питања од значаја за социјалну заштиту на нивоу локалне заједнице у складу са Законом о социјалној заштити.

Сви појмови у овој одлуци употребљени у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски природни род.

Члан 2.

Права на социјалну заштиту⁴⁰

Сваки појединац и породица којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварање услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту у складу са законом, у висини, под условима и на начин утврђено овом одлуком и у складу са материјалним и другим могућностима града/општине.

37 http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_lokalnoj_samoupravi.html

38 за ЈЛС са статусом града, а у вези са чланом 23. став 4 и чланом 24. став 1, Закона о локалној самоуправи

39 члан 1. Закона о социјалној заштити

40 чланови 4. и 5. Закона о социјалној заштити

Права на социјалну заштиту обезбеђују се пружањем услуга социјалне заштите и материјалном подршком.

Права утврђена овом одлуком везана су за личност и не могу се преносити.

Члан 3.

*Корисници социјалне заштите*⁴¹

Корисник права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке јесте појединац, односно породица која се суочава с препрекама у задовољавању потреба, услед чега не може да достигне или да одржи квалитет живота, или која нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба, а не може да их оствари својим радом, приходом од имовине или из других извора.

Породицом у смислу остваривања права на мере материјалне подршке сматрају се супружници и ванбрачни партнери, деца и сродници у правој линији без обзира на степен сродства, као и сродници у побочној линији до другог степена сродства, под условом да живе у заједничком домаћинству.

Лице које је закључило уговор о доживотном издржавању не може да оствари права из ове одлуке, као ни појединац, односно члан породице који је способан за рад, уколико одбије понуђено запослење, радно ангажовање на привременим, повременим и сезонским пословима, стручно оспособљавање, преквалификацију, доквалификацију.

Корисници права на социјалну заштиту су грађани/ке који имају пребивалиште на територији града/општине _____.

Изузетно, право на социјалну заштиту у складу са одредбама ове одлуке признаје се и:

- лицима која имају боравиште на територији града/општине која се нађу у стању потребе за услугама социјалне заштите и мерама материјалне подршке;
- лицима која се нађу у скитњи или им је из других разлога потребно обезбедити право на социјалну заштиту;
- корисницима социјалних услуга који имају пребивалиште на територији других општина, у складу са одредбама међуопштинског споразума о пружању услуга социјалне заштите;
- страним држављанима и лицима без држављанства у потреби за социјалном заштитом, у складу са Законом и међународним уговорима.

Члан 4.

*Средства за остваривање права на социјалну заштиту*⁴²

Средства за обављање делатности социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе обезбеђују се у буџету града/општине _____.

41 члан 41. Закона о социјалној заштити

42 чланови 4. и 5. Закона о социјалној заштити

Средства за обезбеђивање услуга социјалне заштите могу се прибављати и путем донација, као и уступањем имовине, оснивањем задужбина и фондација, у складу са законом.

Имовина намењена социјалној заштити може се користити искључиво за обезбеђење услуга социјалне заштите.

Средства за обезбеђивање права на услуге социјалне заштите предвиђене овом одлуком обезбеђују се и из наменских трансфера буџета Републике Србије у складу са чланом 207. Закона о социјалној заштити и Уредбом о наменским трансферима⁴³.

У обезбеђивању средстава за пружање услуга социјалне заштите учествује и корисник, у обиму и на начин утврђен законом и овом одлуком.

Члан 5.

Поступак за остваривање права на социјалну заштиту

На поступак за остваривање права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке предвиђене овом одлуком, примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

Средства за покриће трошкова поступка за остваривање права из ове одлуке обезбеђују се у буџету града/општине _____ и те трошкове не сносе грађани⁴⁴.

Члан 6.

*Сарадња у обезбеђивању права на социјалну заштиту*⁴⁵

Град/општина _____ у обезбеђивању права грађана на социјалну заштиту сарађује са установама и другим облицима организовања утврђених законом/има преко којих обављају делатност: пружаоцима услуга социјалне заштите, установама предшколског, основног, средњег и високог образовања; здравственим установама, полицијом, правосудним и другим државним органима, удружењима и другим правним и физичким лицима.

Сарадња у пружању услуга социјалне заштите остварује се у оквирима и на начин утврђен споразумима о сарадњи.

За потребе имплементације Уредбе о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи⁴⁶, град/општина _____ ће донети протокол о

43 Наменским трансферима, у складу са законом којим се уређује финансирање јединица локалне самоуправе, из буџета Републике Србије могу се финансирати: 1) услуге социјалне заштите које по овом закону финансирају јединице локалне самоуправе - у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености, утврђен у складу са прописима којима се уређује разврставање јединица локалне самоуправе према степену развијености - испод републичког просека; 2) услуге социјалне заштите у јединицама локалне самоуправе на чијој територији се налазе установе за домски смештај у трансформацији, укључујући и трошкове трансформације тих установа; 3) иновативне услуге и услуге социјалне заштите од посебног значаја за Републику Србију.

44 Члан 112. Закона о социјалној заштити

45 Члан 7. и 58. Закона о социјалној заштити

46 "Сл.гласник РС." бр. 112/2014

сарадњи са Центром за социјални рад и носиоцима појединих активности којим ће се утврдити начин сарадње у спровођењу мера социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи.

Део други – Услуге социјалне заштите

Глава 1. Сврха, врсте и корисници услуга

Члан 7.

Сврха услуга социјалне заштите

Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварања могућности да самостално живе у друштву.

Члан 8.

Услуге социјалне заштите

У складу са чланом 40. Закона о социјалној заштити град/општина _____ обезбеђује следеће групе услуга социјалне заштите:

- дневне услуге у заједници;
- услуге смештаја;
- услуге подршке за самосталан живот;
- саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге;
- остале услуге социјалне заштите у складу са потребама локалне заједнице;
- иновационе услуге.

Члан 9.

Правилници и одлука о цени услуга

Спецификација услуга у складу са Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, обезбеђивање и пружање услуга, као и критеријуми за учешће корисника и њихових сродника у цени услуге биће дефинисани правилником за сваку од услуга предвиђених овом одлуком.

Градско/општинско веће даје сагласност на предлог правилника лиценцираног пружаоца услуге изабраног у поступку јавне набавке услуга социјалне заштите, као и сагласност на предлог правилника пружаоца услуге који је одабран по основу јавног конкурса, у случају када је реч о услугама које нису стандардизоване.

Сагласност на Одлуку о цени услуга социјалне заштите, на предлог градске/општинске управе задужене за послове социјалне заштите, даје градско/општинско веће.

ОПЦИОНО

Правилник о нормативнима и стандардима о цени услуге (укључујући и критеријуме и мерила за учешће корисника у цени услуге), одлуку о цени услуге социјалне заштите усваја локална скупштина, на предлог градског/општинског већа.

Одељак 1. Дневне услуге у заједници

Члан 10.

Сврха дневних услуга у заједници

Дневне услуге у заједници обухватају активности које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу.

Члан 11.

Дневне услуге у заједници

Град/општина _____ обезбеђује право на следеће дневне услуге у заједници:

- помоћ у кући за одрасла и старија лица/децу са сметњама у развоју/лица са менталним и интелектуалним потешкоћама/другим рањивих групама у складу са потребама локалне заједнице;
- дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју/ за одрасла и старија лица/ за децу и младе у сукобу са законом;
- свратиште за децу, младе, одрасла или старија лица који живе или раде на улици или добровољно затраже или пристану на услугу.

1.1. Помоћ у кући за одрасла и старија лица

Члан __.

Сврха услуге помоћ у кући

Помоћ у кући пружа се када је породична подршка недовољна или није расположива, у складу са идентификованим индивидуалним потребама старијих особа, које услед немоћи или смањених функционалних способности нису у стању да живе без помоћи других лица.

Услуга помоћи кући се пружа корисницима у урбаном и руралном подручју града/општине _____.

Члан __.

Корисници услуге помоћ у кући

Корисник права на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке јесте појединац, односно породица која се суочава с препрекама у задовољавању потреба, услед чега не може да достигне или да одржи квалитет живота, или која нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба, а не може да их оствари својим радом, приходом од имовине или из других извора.

Лице које је закључило уговор о доживотном издржавању не може да оствари права из ове одлуке, као ни појединац, односно члан породице који је способан за рад, уколико одбије понуђено запослење, радно ангажовање на привременим, повременим и сезонским пословима, стручно оспособљавање, преквалификацију, доквалификацију.

Корисници услуге помоћу у кући су:

- лица старија од 65 година која живе сама у домаћинству или са другим лицима неспособним за пружање помоћи и одрасла лица са хроничним обољењима, која су теже или тешко покретна без обзира на старосну границу у складу са Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите;
- одрасла лица са интелектуалним и менталним потешкоћама без обзира на старосну границу;
- деца са сметњама у развоју;
- _____ (друге корисничке групе у складу са потребама локалне заједнице).

1.2. Дневни боравак

Члан __.

Сврха услуге дневног боравка

Сврха услуге дневног боравка састоји се у унапређењу квалитета живота корисника у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самосталан живот.

Кроз услугу дневног боравка корисници у организованом окружењу, и уз потребан надзор, задовољавају развојне потребе, стичу и развијају животне вештине, личну и друштвену одговорност ради развоја самосталности, социјалних, сазнајних и других важних функција.

Услугом дневног боравка реализује се позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице, а члановима породице слободно време за бављење радним и другим активностима. Услуга дневног боравка се реализује кроз осмишљене програме, у планираним и ограниченим временским периодима.

Члан __.

Корисници услуге дневног боравка

Услуге дневног боравка доступне су⁴⁷:

⁴⁷ Локалном одлуком о социјалној заштити одабрати корисничке групе услуге дневног боравка, уколико се не планира успостављање услуге за сваку групу предвиђену законом за коју су дефинисани стандарди.

- деци и младима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом, надзором и подршком у одржању и развијању потенцијала, на начин који не омета њихово школовање;
- одраслима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором, и подршком у одржању и развијању њихових потенцијала;
- деци и младима који су у сукобу за законом, родитељима, школом или заједницом на начин који не омета њихово школовање или одлазак на посао;
- одраслим и старијим лицима којима је потребна дневна нега и надзор;
- друге циљне групе у складу са потребама локалне заједнице.

1.3. Лични пратилац дејетџа

Члан __.

Сврха услуге лични пратилац дејетџа

Сврха ангажовања личног пратиоца је пружање детету одговарајуће индивидуалне практичне подршке ради укључивања у редовно школовање, и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Услугу непосредно пружа лично пратилац детета кроз активности које се планирају и реализују у складу са индивидуалним потребама детета, у области кретања, одржавања личне хигијене, облачења, храњења и комуникације са другима.

Услуга се може користити до краја редовног школовања укључујући завршетак средње школе.

Члан __.

Корисници услуге лични пратилац дејетџа

Лични пратилац доступан је детету са инвалидитетом односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима, под условом да је укључено у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе.

1.4. Свратишће

Члан __.

Сврха услуге свратишће

Сврха услуге свратишта је пружање привремених и повремених интервенција и задовољавање тренутних потреба корисника, као и посредовање у обезбеђивање других услуга у заједници.

Члан __.*Корисници услуге свратишћа*

Услуга свртиште доступна је *деци/ младима/одраслим и старијим* лицима који живе или раде на улици и добровољно затраже или пристану на услугу.

*Одељак 2. Услуге смештаја***Члан __.***Сврха и корисници услуге смештаја*

Услуге смештаја обезбеђују кориснику краткотрајни смештај, осигуравају му безбедност, задовољење његових основних потреба и приступ другим услугама, и изналажење одрживих решења за кризну ситуацију, док се не утврди одговарајући облик заштите или обезбеђивање у месту пребивалишта.

Члан __.*Услуга смештаја у заједници које обезбеђује ЈЛС*

Град/општина _____ обезбеђује следеће услуге смештаја:

- привремени смештај у прихватилиште за одрасла и старија лица;
- привремени смештај у прихватилиште за жртве насиља у породици;
- предах смештај.

*2.1. Привремени смештај у прихватилиште за одрасла и старија лица***Члан __.***Сврха услуге смештаја у прихватилиште за одрасла и старија лица*

Смештајем у прихватилиште за одрасла и старија лица кориснику се обезбеђује краткотрајан смештај и осигурава безбедност, задовољење његових основних потреба, изналажење одрживих решења за кризне ситуације и приступ другим услугама.

Члан __.*Корисници услуге смештаја у прихватилиште за одрасла и старија лица*

Корисници услуге привременог смештаја у прихватилиште су одрасла и старија лица која имају пребивалиште на територији града/општине _____

Услуга привременог смештаја у прихватилиште за одрасла и старија лица доступна је корисницима који немају пребивалиште на територији града/општине _____, под условима и на начин дефинисаним споразумом о међуопштинској сарадњи.

2.2. Привремени смештај у прихватилишће за жртве насиља у породици

Члан __.

Сврха услуге привремени смештај у прихватилишће за жртве насиља у породици

Прихватилиште за жртве породичног насиља обезбеђује смештај и исхрану, приступ здравственој заштити, правну помоћ, саветовање и консултације, психо-социјалну подршку, упућивање на оспособљавање за рад, упућивање и повезивање са другим службама у заједници.

Услуга из става 1. овог члана обезбеђује се у ситуацијама акутног стања насиља у породици (наношење или покушај наношења телесне повреде, изазивање страха претњом, присиљавање или навођење на сексуални однос, ограничавање слободе кретања или комуницирања са трећим лицима, вређање као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање).

Члан __.

Корисници услуге привремени смештај у прихватилишће за жртве насиља у породици

Услуга привременог смештаја у прихватилиште за жртве насиља у породици обезбеђује се деци и ненасилном родитељу, жртвама породичног злостављања и занемаривања, над којима се насиље врши.

Услуга привременог смештаја у прихватилиште за жртве насиља у породици доступна је корисницима који немају пребивалиште на територији града/општине _____, под условима и на начин дефинисаним споразумом о међуопштинској сарадњи.

2.3. Предах смештај

Члан __. Сврха услуге предах смештај

Сврха услуге предах је краткорочни и повремени смештај детета са сметњама у развоју, који се обезбеђује као дневни, викенд или вишедневни смештај, чиме се пружа подршка како детету тако и породици детета у одржавању и подизању квалитета њиховог живота с циљем останка детета у породици.

Предах смештајем обезбеђује се краткорочна и повремена нега деци и младима са сметњама у развоју, унапређују се и развијају вештине самосталног живота, стварају могућности за укључивање у заједницу, као и за развијање, очување и унапређење снага породице.

Члан __.*Корисници услуге предах смештаја*

Услуга предах смештаја доступна је деци са сметњама у развоју и њиховим породицама тј. старатетљима који имају пребивалиште на територији града/општине _____.

Услуга предах смештаја за децу са сметњама у развоју доступна је корисницима који немају пребивалиште на територији града/општине _____, под условима и на начин дефинисаним споразумом о међуопштинској сарадњи.

*Одељак 3. Услуге подршке за самосталан животи***Члан __.***Сврха и корисници услуге подршка за самосталан животи*

Услуге подршке за самосталан живот пружају се појединцу да би се његове могућности за задовољење основних потреба изједначиле са могућностима осталих чланова друштва, да би му се побољшао квалитет живота и да би могао да води активан и самосталан живот у друштву.

Члан __.*Услуга подршке за самосталан животи које обезбеђује јлс*

Град/општина _____ обезбеђује следеће врсте услуга подршке за самосталан живот:

- Становање уз подршку за особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним потешкоћама;
- Становање уз подршку за младе који се осамостаљују;
- Персонална асистенција.

*3.1. Становање уз подршку за особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним потешкоћама***Члан __.***Сврха услуге становања за особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним потешкоћама*

Сврха услуге становања уз подршку за особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним потешкоћама јесте помоћ и подршка у стицању што већег степена самосталности корисника која им омогућава независтан живот у заједници.

Услуга становања уз подршку доступна је најмање две године.

Члан __.

*Корисници услуге становања за особе физичким
инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама*

Услуга је намењена лицима узраста између 15 и 26 година, која, по престанка смештаја у установу социјалне заштите или хранитељску породицу, као и по престанку боравка у установи за васпитање деце и омладине, односно у установи за извршење кривичних санкција, не могу или не желе да се врате у биолошку или сродничку породицу, нити су у могућности да започну самосталан живот.

Услуга становања уз подршку за особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама доступна је и корисницима који немају пребивалиште на територији града/општине _____, под условима и на начин дефинисаним споразумом о међуопштинској сарадњи.

3.2. Становање уз подршку за младе који се осамостаљују**Члан __.**

*Сврха услуге становање уз подршку за младе
који се осамостаљују*

Сврха услуге становања уз подршку за младе који се осамостаљују је помоћ и подршка у стицању самосталности и интеграције у заједницу.

Члан __.

*Корисници услуге становање уз подршку за младе
који се осамостаљују*

Услуга становања уз подршку доступна је најдуже две године лицима узраста између 15 и 26 година, која немају могућности да и даље живе у биолошким или сродничким породицама, као алтернатива смештају у установу социјалне заштите или хранитељску породицу, односно ради оспособљавања за самосталан живот.

Услуга становања уз подршку доступна је и лицима узраста између 15 и 26 година, које по престанку смештаја у установи социјалне заштите или хранитељској породици, као и по престанку боравка у установи за васпитање деце и омладине, односно у установи за извршење кривичних санкција, не могу или не желе да се врате у биолошку или сродничку породицу, нити су у могућности да започну самосталан живот;

Услуга становања уз подршку за младе који се осамостаљују доступна је корисницима који немају пребивалиште на територији града/општине _____, под условима и на начин дефинисаним споразумом о међуопштинској сарадњи.

3.3. Персонална асистенција

Члан __.

Сврха услуге персоналне асистенције

Сврха услуге персоналне асистенције је пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке која је кориснику неопходна за задовољавање личних потреба и укључивање у образовне, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности⁴⁸.

Члан __.

Корисници услуге персоналне асистенције

Услуге персоналне асистенције доступне су пунолетним лицима са инвалидитетом, којима је утврђена потреба за првим или другим степеном подршке, који остварују право на увећани додатак на туђу негу и помоћ, имају способност за самостално доношење одлука, радно су ангажовани или активно укључени у рад различитих удружења грађана, спортских друштава, политичких партија и других облика друштвеног ангажмана, односно, укључени су у редовни или индивидуални образовни програм⁴⁹.

Одељак 4. Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге⁵⁰

Члан __.

Сврха и врсте саветодавно-терапијских и социјално-едукативних услуга

Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге пружају се као вид помоћи појединцима и породицама, ради унапређивања породичних односа, превазилажења кризних ситуација и стицања вештина за самосталан и продуктиван живот у друштву.

Члан __.

Врсте саветодавно-терапијских и социјално-едукативних услуга

Град/општина _____ обезбеђује право на следеће Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге:

48 Члан 100. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Сл. гласник РС.“ бр.42/2013)

49 Члан 99. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Сл. Гласник РС.“ бр.42/2013)

50 Члан 46. Закона о социјалној заштити

- социјално-едукативне услуге;
- терапијске услуге;
- медијацију;
- саветодавне услуге;
- мобилни тим за хитне интервенције.

*Одељак 5. Остале услуге и иновационе услуге социјалне заштите
у складу са потребама локалне заједнице⁵¹*

Град/општина обезбеђује следеће остале и иновационе услуге:

- нпр. Социјално становање у заштићеним условима;
- нпр. Специјализовани превоз за особе са инвалидитетом;
- Навести и друге услуге које се успостављају у складу са потребама локалне заједнице...

5.1. _____ (Навести назив услуге која се успоставља)

Члан __.

Сврха услуге (навести сврху услуге)

Члан __.

Корисници услуге (навести кориснике услуге)

Глава 2. Обезбеђење услуга социјалне заштите

Одељак 1. Наручивање услуга социјалне заштите⁵²

Члан __.

Наручивање услуга јуџем јавне набавке

Пружање услуга социјалне заштите из ове Одлуке за које су, од стране Министарства рада, запошљавања, бораčkih и социјалних питања Правилником о ближим условима и стандардима за пружања услуга социјалне заштите, прописани

⁵¹ Члан 209., став 1., тачка 5. и 9. Закона о социјалној заштити

⁵² Члан 64. Закона о социјалној заштити: „Услуге социјалне заштите које обезбеђује град/општина _____, за којима постоји потреба, а не могу их обезбедити у потребном обиму установе социјалне заштите које је основала јединица локалне самоуправе, набављају се од пружаоца услуга социјалне заштите који је за то лиценциран кроз поступак јавне набавке услуга социјалне заштите, у складу са Законом који уређује јавне набавке, Законом о социјалној заштити и прописима донетим за њихово спровођење

стандарди за пружање услуга, поверава се уговором овлашћеном пружаоцу услуге изабраном у поступку јавне набавке у складу са Законом о социјалној заштити и Законом о јавним набавкама.

Орган градске/општинске управе надлежан за социјалну заштиту, као наручилац услуге, позив за подношење понуда за пружање услуга социјалне заштите објављује у складу са законом којим се уређују јавне набавке⁵³.

Члан __.

Уговор о јавној набавци

Уговор о јавној набавци услуге закључује се између наручиоца услуге и одабраног *овлашћеног пружаоца услуге*⁵⁴ социјалне заштите, и њиме се обавезно уређује начин плаћања, праћење и трајање пружања услуге, као и начин извештавања и услови раскида уговора.

Члан __.

Међуопштинско наручивање услуга

У циљу економичнијег и ефикаснијег обезбеђивање услуга социјалне заштите, надлежни орган градске/општинске управе, може, на основу међуопштинског споразума, објавити заједнички позив за подношење понуда за пружање услуга⁵⁵.

Члан __.

Наручивање услуга путем конкурса

Услуге социјалне заштите за које нису прописани стандарди обезбеђују се путем јавног конкурса, а права и обавезе локалне самоуправе и изабраног пружаоца услуге регулишу се уговором.

Обавезни елементи уговора се односе на дефинисање садржине услуге, начина и динамике плаћања, трајање услуге, извештавања о пруженим услугама и услови за раскид уговора.

53 Члан 65. Закона о социјалној заштити – Позив за подношење понуда и закључење уговора о јавној набавци

54 Члан 65., став 5, Закона о социјалној заштити - Пружалац услуга социјалне заштите који је добио лиценцу за пружање услуге социјалне заштите и са којим је закључен уговор о јавној набавци услуге из става 1. овог члана има статус овлашћеног пружаоца услуге социјалне заштите

55 Члан 65., став 3, Закона о социјалној заштити

Глава 3. Поступак за коришћење услуга социјалне заштите

Одељак 1. Покрећање поступка за признавање права на услуге социјалне заштите

Члан __.

Покрећање поступка за признавање права на услугу социјалне заштите

Иницијативу за покретање поступка за признавање права на услуге социјалне заштите може поднети свако физичко или правно лице.

Центар за социјални рад је надлежан за покретање поступка за коришћење услуге лицу које се затекло на територији града/општине _____, у случају потреба за неодложном интервенцијом.

Одељак 2. Одлука о коришћењу услуге⁵⁶

Члан __.

Надлежност за признавање права⁵⁷

Поступак за коришћење услуге из ове одлуке коју обезбеђује град/општина _____ спроводи центар за социјални рад, по службеној дужности или на захтев корисника.

Центар за социјални рад је месно надлежан за спровођење поступка за признавање права на услугу за кориснике који имају пребивалиште на територији града/општине _____.

Изузетно, центар за социјални рад може спровести поступак за коришћење услуге из става 1. овог члана у случају да корисник има боравиште на територији града/општине _____.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуга предвиђених овом одлуком, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

У поступку одлучивања о признавању права на услуге социјалне заштите које се пружају деци и младима, а које су признате овом одлуком центар за социјални рад, по потреби, прибавља мишљење Интерресорне комисије.

⁵⁶ Члан 69. Закона о социјалној заштити

⁵⁷ Члан 68. Закона о социјалној заштити

Члан __.*Решење о признавању права⁵⁸*

Ако водитељ случаја, односно, када је то законом и другим прописом одређено – стручни тим центра за социјални рад, процени да корисник има потребу за услугом центар за социјални рад доноси решење о признавању права на коришћење услуге коју обезбеђује јединица локалне самоуправе и упућује корисника код изабраног пружаоца услуге.

Члан __.*Упућивање корисника ради коришћења услуга
обезбеђених уједном јавне набавке⁵⁹*

Центар за социјални рад упућује корисника, ради коришћења услуге/а коју је град/општина_____ обезбедила путем јавне набавке, овлашћеном пружаоцу услуге са којим је закључен Уговор о пружању услуге.

Члан __.*Решење о одбијању захтева за коришћење услуге⁶⁰*

Ако водитељ случаја, односно стручни тим центра за социјални рад процени да корисник нема потребу за услугом, захтев за коришћење тражене услуге социјалне заштите одбиће се решењем.

Члан __.*Жалба на решење којим се одбија захтев за коришћење услуге⁶¹*

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге може се изјавити жалба у року од 15 дана.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се градском/општинском већу као надлежном органу јединице локалне самоуправе.

Одлука о жалби из става 1.овог члана доноси се у року од 30 дана.

Члан __.*Извештавање о пружању услуге и упућивање
корисника групом пружаоцу⁶²*

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу предвиђену решењем о признавању права (упутом), дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести центар за социјални рад и корисника, и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана, корисник у року од осам дана од пријема обавештења, може упутити притужбу центру за социјални рад.

58 Члан 69. ст.2. Закона о социјалној заштити

59 Члан 74. Закона о социјалној заштити

60 Члан 69. ст.3. Закона о социјалној заштити

61 Члан 73. Закона о социјалној заштити

62 Члан 75. Закона о социјалној заштити

Центар за социјални рад ће, пошто размотри притужбу из става 2. овог члана, упутити корисника другом овлашћеном пружаоцу са списка овлашћених пружалаца услуге, ако овлашћени пружалац услуге из става 1. овог члана упућеном кориснику не може пружити услугу.

О одбијању пружања услуге центар за социјални рад одмах обавештава надлежно одељење градске/општинске управе, орган надлежан за издавање лиценце пружаоцима услуга социјалне заштите и инспекцију социјалне заштите.

Члан __.

Извештавање о реализованим упутима/уговорима о пружању услуге⁶³

О реализованим упутима, односно закљученим уговорима о пружању услуге социјалне заштите из става 1. претходног члана, центар за социјални рад извештава надлежно одељење градске/општинске управе о непосредном уговарању коришћења услуге одмах по отпочињању пружања услуге.

Центар за социјални рад подноси годишњи извештај о одбијању пружања услуга министарству надлежном за социјална питања, надлежном одељењу градске/општинске управе и заводу за социјалну заштиту.

Члан __.

Непосредно уговарање коришћења услуге⁶⁴

Корисник, односно законски заступник корисника, може непосредно одабрати услугу социјалне заштите, односно пружаоца услуге социјалне заштите и закључити уговор о коришћењу услуге са изабраним пружаоцем услуге социјалне заштите.

У случају из става 1. овог члана процену потребе корисника за услугом врши установа социјалне заштите која пружа услугу, односно пружалац услуге социјалне заштите, у складу са овом одлуком.

Глава 4. Финансирање услуга социјалне заштите

Члан __.

Средства за финансирање права услуга социјалне заштите

Средства за пружање услуга социјалне заштите обезбеђују се:

- из буџета града/општине _____ за кориснике који имају пребивалиште на територији града/општине _____;
- из средства корисника и учешћа корисника у трошковима услуге;

⁶³ Члан 76. Закона о социјалној заштити: Центар за социјални рад подноси годишњи извештај о одбијању пружања услуга социјалне заштите министарству надлежном за социјална питања, надлежном одељењу градске/општинске управе и заводу за социјалну заштиту.

⁶⁴ Члан 77. Закона о социјалној заштити

- из буџета других локалних самоуправа на чијој територији корисници услуге имају пребивалиште у складу са међуопштинским споразумом о пружању услуге;
- из наменских трансфера обезбеђених у складу са чланом 207. Закона о социјалној заштити и Уредбом о наменским трансферима;
- из других извора (партнерства са националним и међународним организацијама, донација, добровољних прилога и сл.).

Члан __.

Плаћање услуге⁶⁵

У зависности од социјално-економског статуса корисника, плаћање услуге може бити:

- у целости из средстава корисника, његовог сродника или трећег лица;
- уз делимично учешће корисника, његовог сродника, трећег лица или буџета јединице локалне самоуправе;
- у целости из буџета јединице локалне самоуправе.

Члан __.

Учешће корисника у трошковима услуге

Корисник учествује у плаћању услуге у складу са Правилником о критеријумима за учешће корисника у цени услуге.

Сагласност на предлог Правилника даје градско/општинско веће на предлог надлежног/е управе/одељења/службе градске/општинске управе.

Сагласност на Одлуку о цени услуга даје градско/општинско веће на предлог надлежног/е управе/одељења/службе градске/општинске управе.

Део трећи: Материјална подршка

Глава 1. Сврха, врсте и корисници права на мере материјалне подршке

Члан __.

Сврха и врсте мера материјалне подршке

Право на материјалну подршку остварује се ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника⁶⁶.

Град/општина _____ обезбеђује право на следеће врсте материјалне помоћи⁶⁷:

⁶⁵ Члан 72. Закона о социјалној заштити

⁶⁶ Члан 5., став 3, Закона о социјалној заштити

⁶⁷ Напомена: осим права на једнократну новчану помоћ у новцу и натури дефинисану чланом 110. Закона о социјалној заштити, побројана су права на мере материјалне подршке која се најчешће признају одлукама социјалне заштите

1. материјална подршка у новцу
 - 1.1. једнократна новчана помоћ
 - 1.2. ванредна/увећана новчана помоћ
 - 1.3. социјално укључивање корисника једнократне новчане помоћи
2. материјална подршка у природи
 - 2.1. бесплатан оброк у народној кухињи
 - 2.2. опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу
 - 2.3. обезбеђење огрева за кориснике новчане социјалне помоћи
 - 2.4. _____ (друге мере у складу са потребама локалне заједнице)
3. Остале врсте материјалне подршке
 - 3.1. потпуно или делимично ослобађање од плаћања стамбено-комуналних услуга
 - 3.2. субвенције превоза
 - 3.3. _____ (друге врсте материјалне подршке)
 - 3.4. _____ (друге мере у складу са потребама локалне заједнице)

Члан __.

Критеријуми за остваривање права на мере материјалне подршке

Критеријуми за остваривање права на мере материјалне подршке, надлежност и поступак за остваривање права и друга питања од значаја за обезбеђивање права биће дефинисана посебним правилником за сваку од мера материјалне подршке предвиђено овом одлуком.

Сагласност на предлог правилника, израђеног од стране надлежног одељења градске/општинске управе, даје градско/општинско веће.

Одељак 1. Материјална помоћ у новцу

Члан __.

Једнократна новчана помоћ⁶⁸

Једнократну новчану помоћ као вид материјалне подршке могу користити појединац и породица, који се нађу у стању социјалне потребе, у случајевима везаним за задовољење основних животних потреба, отклањање последица елементарних непогода, тешку болест, прихват по престанку смештаја у установу, као и у другим ванредним приликама које не могу самостално превазићи, а нарочито када немају никаквих прихода и не могу, из Законом предвиђених разлога, да остваре право на редовну новчану социјалну помоћ.

⁶⁸ Члан 110. Закона о социјалној заштити

Висина једнократне помоћи у новцу утврђује се у зависности од потреба корисника и расположивих буџетских средстава, и може се одобрити највише до износа новчане социјалне помоћи за појединца, која се финансира из буџета Републике Србије, према последњем објављеном податку.

Износ једнократне новчане помоћи не може бити већи од просечне зараде по запосленом у једници локалне самоуправе у месецу који претходи месецу у коме се врши исплата.⁶⁹

Једнократна новчана помоћ може се одобрити истом кориснику највише три пута у току године, а само изузетно више пута у току године, уколико укупна средства примљена по овом основу не прелазе износ просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку у моменту подношења захтева.

Решење о признавању права на једнократну новчану помоћ доноси центар за социјални рад у складу са Правилником о додели једнократне помоћи.

Исплату једнократних новчаних помоћи врши центар за социјални рад из средстава буџета локалне самоуправе.

Члан __.

Ванредна/увећана новчана помоћ

Право на ванредну новчану помоћ могу остварити:

- породице у којима несрећним случајем наступи смрт једног или више чланова породичног домаћинства;
- појединац који се разболи од тешке болести, односно породице чији се члан разболи од тешке болести;
- појединци и породице у другим изузетно тешким ситуацијама по оцени стручног тима Центра.

Члан __.

Услов за остваривање права на ванредну новчану помоћ

Услов за остваривање права на ванредну новчану помоћ је да просечни месечни приход породице у претходна три месеца, у односу на месец у коме је поднет захтев, не прелази износ просечне нето зараде у Републици Србији према последњим објављеним подацима органа надлежног за послове статистике.

Члан __.

Износ ванредне новчане помоћи

Ванредна помоћ може се исплатити највише у износу до једне и по просечне нето зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку у моменту подношења захтева.

⁶⁹ Члан 110. ст.6., Закона о социјаној заштити

Члан __.*Исплата ванредне (једнократне) новчане помоћи*

Право на ванредну новчану помоћ може се остварити само једном у току године, без обзира на основ.

Решење о признавању права на једнократну новчану помоћ доноси центар за социјални рад у складу са Правилником о додели једнократне помоћи.

Исплату једнократних новчаних помоћи врши центар за социјални рад из средстава буџета локалне самоуправе.

Члан __.*Социјално укључивање корисника новчане социјалне помоћи*

Радно способни корисници новчане социјалне помоћи, у складу са Законом о социјалној заштити и Уредбом о мерама социјалне укључености корисника новчане социјалне помоћи, могу бити упућени у јавно предузеће, установу или другу јавну службу чији је оснивач град/општина _____, ради обављања одређеног броја сати друштвено корисног рада сразмерно висини новчане помоћи.

Центар за социјални рад закључује споразум са корисником новчане помоћи о активном превазилажењу његове неповољне социјалне ситуације, који садржи активности и обавезе корисника, као и могућност умањења и престанка права на материјалну подршку у случају неоправданог неизвршавања обавеза из споразума (индивидуални план активације).

Накнада за један сат друштвено корисног рада утврђује се у висини минималне нето зараде по радном часу у моменту упућивања корисника на рад.

Новчану социјалну помоћ одобрава и исплаћује центар за социјални рад, у партнерству са градском/ општинском управом (одељењем/службом за друштвене делатности).

*Одељак 2. Материјална подршка у напури***Члан __.**

_____ (Навесити меру материјалне подршке)

ПРИМЕР:

Члан __.*Бесплатан оброк у народној кухињи*

Право на бесплатан оброк има лице које је корисник права на новчану социјалну помоћ, као и друга лица у стању социјалне потребе, по стручној процени центра за социјални рад.

Члан __.

Поступак припреме и поделе бесплатних obroка организује и спроводи Црвени крст, односно друго правно и физичко лице са којим град/општина закључи уговор по окончаном поступку јавне набавке за избор пружаоца ове услуге.

Члан __.

Правилником о праву на бесплатан оброк дефинише се надлежност центра за социјални рад за признавање права на бесплатан оброк, критеријуми за признавање права, поступак за коришћење права на бесплатан оброк у народној кухињи.

Члан __. Обезбеђење огрева

Огрев за зиму се, као вид материјалне подршке, обезбеђује се _____ (нпр. корисницима новчане социјалне помоћи).

Признавање права на обезбеђивање огрева врши центар за социјални рад града/општине _____.

Решење о признавању права на обезбеђивање огрева у Народној кухињи доноси центар за социјални рад у складу са Правилником о обезбеђивању огрева.

Сагласност на предлог правилника надлежне градске/општинске управе даје градско/општинско веће _____.

*Одељак 3. Остале врсте материјалне подршке***Члан __.**

_____ (Навести врсту материјалне подршке)

ПРИМЕР**Члан __.**

Поједино или делимично ослобађање од плаћања стамбено-комуналних услуга

Право на субвенције комуналних услуга се признаје _____ (навести којим категоријама социјално угрожених грађана се признаје право на субвенције комуналних услуга).

Признавање права на потпуно или делимично ослобађање од плаћања стамбено – комуналних услуга врши центар за социјални рад града/општине _____.

Решење о признавању права на потпуно или делимично ослобађање од плаћања стамбено – комуналних услуга у складу са Правилником о обезбеђивању огрева.

Сагласност на предлог правилника надлежне градске/општинске управе даје градско/општинско веће _____.

Градска/општинска управа закључује уговор са јавно комуналним предузећем којим се дефинише начин обезбеђења субвенција, износ субвенције и остала питања од значаја за остварење овог права.

Члан __.*Право на бесплатан превоз ученика основних и средњих школа/пензионера*

Право на бесплатан превоз признаје се ученицима основних и средњих школа у складу са критеријумима дефинисаним *Правилником* о бесплатном превозу (ученика/пензионера).

Избор пружаоца услуге бесплатног превоза ученика врши се путем јавне набавке, а права и обавезе градске управе и изабраног пружаоца дефинишу се уговором.

Глава 2. Поступак за остваривање права на мере материјалне подршке

Члан __.*Покрећање њосћујка и одлучивање њо захћеву*

Поступак за остваривање права на мере материјалне подршке покреће се на захтев корисника или по службеној дужности.

По захтевима за коришћење права на мере материјалне подршке из ове Одлуке, у првом степену решава центар за социјални рад, осим за: _____ (нпр. бесплатан превоз ученика основних и средњих школа).

Најомена: за сваку меру материјалне њодршке ѡревићену одлуком навесћи надлежностћ за одлучивање о ѡраву.

Њир. По захћевима за ѡризнавања ѡрава на _____ (нѡр. бесплатан ѡревоз ученика), у ѡрвом сћейену решава надлежна служба ѡрадске/ѡишћинске уѡраве.

Члан __.*Право на жалбу*

Корисник коме није признато право на мере материјалне подршке из ове Одлуке има право жалбе у року од ____ дана.

По жалбама на првостепене одлуке одлучује у другом степену градско/општинско веће у складу са чл. __ статута града/општине _____.

Члан __.*Обавеза доношења ѡравилника*

Центар за социјални рад доноси правилник/е којим дефинишу материјално правна и процесно правна питања од значаја за остваривање права на: _____ (навести меру/е материјалне подршке).

Надлежна служба градске/општинске управе доноси доноси правилник/е којим се дефинишу материјално правна и процесно правна питања од значаја за остваривање права на: _____ (навести меру/е материјалне подршке).

Сагласност на предлог правилника за сваку од мера материјалне подршке градске/општинске управе или Центра за социјални рад даје градско/општинско веће.

ОПЦИОНО

Јавно комунално предузеће, односно изабрани превозник предлаже правилник о субвенцијама (комуналних услуга, превоза) градском/општинском већу на сагласност.

Глава 3. Финансирање права на мере материјалне подршке

Члан __.

Средства

Средства за остваривање права на мере материјалне подршке у социјалној заштити предвиђене овом Одлуком обезбеђују се:

- из буџета града/општине _____
- из других извора (партнерство са националним и међународним организацијама, донације, добровољни прилози и сл.).

Члан __.

Трошкови обезбеђивања права на материјалну подршку

Буџетом града/општине _____ се опредељују и средства за материјалне трошкове и зараде запослених који обављају послове везане за реализацију материјалне подршке.

Део четврти - Унапређења социјалне заштите

Глава 1. Програми унапређења социјалне заштите⁷⁰

Члан __.

Програми за унапређење социјалне заштите

Град/општина _____ утврђује годишњи програм мера и активности за подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите у складу са стратегијом коју доноси Влада Републике Србије и релевантим стратешким документима града/општине.

Члан __.

Савет за социјалну заштиту

За потребе унапређења социјалне заштите града/општине _____, градско/општинско веће, у складу са Статутом града/општине _____, оснива Савет за социјалну заштиту, као међусекторско саветодавно тело.

Састав, надлежност, права и обавезе чланова Савета дефинишу се Правилником о раду који усваја градско/општинско веће.

⁷⁰ члан 20. Закона о социјалној заштити

Члан __.*Надлежности за усвајање програма*

Програм унапређења социјалне заштите усваја Скупштина града/општине _____ на предлог Савета за социјалну заштиту.

Члан __.*Средства за финансирање програма*

Средства за финансирање програма унапређења социјалне заштите, укључујући и средства за примену, праћење и процену ефеката програма обезбеђују се у буџету града/општине _____.

Глава 2. Праћење и процена квалитета услуга и материјалне подршке**Члан __.***Праћење и процена квалитета услуга и права*

Поступак праћења и процене квалитета услуга и остваривања материјалне подршке поверава се надлежном одељењу градске/општинске управе _____ у чијој су надлежности послови из области социјалне заштите.

Део пети - Прелазне и завршне одредбе**Члан __.**

Поступак за коришћење услуга и остваривање материјалне подршке води се по одредбама Закона о општем управном поступку, ако Законом о социјалној заштити није другачије одређено.

Члан __.

Поступци за остваривање права и пружања услуга социјалне заштите који су започети, а нису окончани до дана ступања на снагу ове одлуке, окончаће се по одредбама ове одлуке.

Члан __.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о социјалној заштити (Сл. лист бр. ____).

Члан __.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Сл. листу града/општине _____ бр. _____”.

7.2. Предлог Правилника о утврђивању економске цене услуге

На основу члана _____. Одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____. статута града/општине _____ („Службени лист _____“, број _____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____, _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УТВРЂИВАЊУ ЕКОНОМСКЕ ЦЕНЕ УСЛУГЕ⁷¹

Члан 1.

Овим правилником утврђује се економска цена услуге социјалне заштите _____ (навести назив услуге: помоћ у кући, дневни боравак, и др.).

Члан 2.

Економска цена услуге износи: _____ динара по часу.

Саставни део правилника је *Методологија формирања економске цене услуге социјалне заштите*.

Члан 3.

Цену услуге плаћа корисник, односно његови сродници обавезни на издржавање.

Учешће корисника, односно његових сродника у плаћању цене услуге одређује се на основу критеријума за учешће у цени услуге социјалне заштите коју доноси градско/општинско веће _____.

Члан 4.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

⁷¹ Правилник о утврђивању економске цене услуге треба да предвиди/дозволи да се утврди категорија корисника која нема финансијских обавеза при коришћењу одређене услуге (нпр. корисници услуге „свртиште“ и др.).

7.3. Предлог Правилника о утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге

На основу члана _____. одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____. статута града/општине _____ („Службени лист _____“, број _____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____. _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УТВРЂИВАЊУ КРИТЕРИЈУМА ЗА УЧЕШЋЕ КОРИСНИКА У ЦЕНИ УСЛУГА

Члан 1.

Овим правилником утврђују се критеријуми за учешће корисника у цени услуге социјалне заштите ____ (навести назив услуге: помоћ у кући, дневни боравак, итд).

Члан 2.

Учешће корисника, односно њихових сродника обавезних на издржавање у плаћању цене услуге утврђује се у зависности од висине прихода породице, у складу са одредбама Закона о социјалној заштити.

Члан 3.

Учешће у економској цени услуге _____ (навести назив услуге: помоћ у кући, дневни боравак, итд). утврђује се на следећи начин _____ (навести начин који је утврдила локална самоуправа; демонстрира се одабрани приступ, пример у Водичу, стр. 64).

Члан 4.

Центар за социјални рад утврђује приходе за кориснике услуга којима је пружање услуга обезбеђено од стране града/општине _____.

Члан 5.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

7.4. Предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге

На основу члана _____. одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____ статута града/општине _____ („Службени лист _____“, број _____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____. _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГЕ

Овим Правилником утврђују се услови обезбеђивања и пружања услуге _____ (навести назив услуге: помоћ у кући, дневни боравак, итд)

Члан 1.

Сврха услуге _____ (копирати сврху услуге из Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, број 42/13).

Члан 2.

Услугу могу користити особе које:

- (копирати сврху услуге из Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, број 42/13) и (навести којим је корисницима услуга намењена _____);
- имају боравиште на подручју града/општине _____,
- искажу вољу за коришћењем услуге, (у име лица које се налази под старатељском заштитом, старатељ мора исказати вољу за коришћењем услуга);
- учествују у суфинансирању трошкова услуге у складу са Правилником о утврђивању критеријума за учешће у цени услуге којим град/општина _____ регулише то питање.

Члан 3.

Услуга на подручју града/општине _____ пружа се у складу са националном регулативом уз примену свих елемената прописаних Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Члан 4.

Обезбеђивање лиценциране организације социјалне заштите која ће пружати услугу врши се у складу са законима и прописима Републике Србије.

Члан 5.

Организација социјалне заштите је дужна да обезбеди услуге за уговорени број корисника са градом/општином _____.

Алтернативно уколико је пружалац услуге установа коју је основала ЈЛС:

Капацитете којима не могу слободно располагати установе социјалне заштите које се финансирају из буџета града/општине утврђује Скупштина града/општине _____.

Члан 6.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуге, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак и упућује корисника на коришћење услуге коју је обезбедио град/општина _____.

Члан 7.

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге из претходног члана може се изјавити жалба у року од 15 дана.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се надлежном органу јединице локалне самоуправе _____ (навести који је то орган, и у даљем тексту).

Одлука о жалби из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана.

Члан 8.

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу, дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести Центар за социјални рад и корисника и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана корисник, у року од осам дана од пријема тог обавештења, може упутити притужбу Центру за социјални рад.

О одбијању пружања услуге Центар за социјални рад одмах обавештава надлежни орган град/општину _____ и инспекцију социјалне заштите.

Члан 9.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга обавезан је да врши наплату сходно градским/општинским актима којима се дефинише цена услуге и према утврђеном нивоу суфинансирања корисника у цени услуге.

Члан 10.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга дужна је да град/општину _____ извештава писаним путем месечно/квартално/годишње о пруженим услугама и наплати суфинансирања од стране корисника.

Члан 11.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

7.5. Предлог Правилника о условима обезбеђивања и пружања услуге помоћ у кући

На основу члана _____ одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____ статута града/општине _____ („Службени лист _____“, број _____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____ . _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГЕ ПОМОЋ У КУЋИ

Овим Правилником утврђују се услови обезбеђивања и пружања услуге помоћ у кући.

Члан 1.

Сврха помоћи у кући је подршка корисницима у задовољавању свакодневних животних потреба, како би се унапредио или одржао квалитет њиховог живота.

Члан 2.

Услугу могу користити деца, одрасли и старији који:

- имају ограничења физичких и психичких способности услед којих нису у стању да независно живе у својим домовима без редовне помоћи у активностима дневног живота, неге и надзора, при чему је породична подршка недовољна или није расположива;
- имају боравиште на подручју града/општине _____;
- искажу вољу за коришћењем услуга (у име лица које се налази под старатељском заштитом, старатељ мора исказати вољу за коришћењем услуга);
- учествују у суфинансирању трошкова услуга у складу са Правилником о утврђивању критеријума за учешће у цени услуге којим град/општина _____ регулише то питање.

Члан 3.

Услуга на подручју града/општине _____ пружа се у складу са националном регулативом уз примену свих елемената прописаних Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Члан 4.

Обезбеђивање лиценциране организације социјалне заштите која ће пружати услугу врши се у складу са законима и прописима Републике Србије.

Члан 5.

Организација социјалне заштите је дужна да обезбеди услуге за уговорени број корисника са градом/општином _____.

Алтернативно уколико је пружалац услуге установа коју је основала ЈЛС:

Капацитете којима не могу слободно располагати установе социјалне заштите које се финансирају из буџета града/општине утврђује Скупштина града/општине _____.

Члан 6.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуге, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак и упућује корисника на коришћење услуге коју је обезбедио град/општина _____.

Члан 7.

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге из претходног члана може се изјавити жалба у року од 15 дана.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се надлежном органу јединице локалне самоуправе _____ (навести који је то орган, и у даљем тексту).

Одлука о жалби из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана.

Члан 8.

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу, дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести Центар за социјални рад и корисника и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана корисник, у року од осам дана од пријема тог обавештења, може упутити притужбу Центру за социјални рад.

О одбијању пружања услуге Центар за социјални рад одмах обавештава надлежни орган град/општину _____ и инспекцију социјалне заштите.

Члан 9.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга обавезан је да врши наплату сходно градским/општинским актима којима се дефинише цена услуге и према утврђеном нивоу суфинансирања корисника у цени услуге.

Члан 10.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга дужна је да град/општину _____ извештава писаним путем месечно/квартално/годишње о пруженим услугама и наплати суфинансирања од стране корисника.

Члан 11.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

7.6. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге дневни боравак

На основу члана _____. одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____. статута града/општине _____ („Службени лист _____“, број _____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____. _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГЕ ДНЕВНИ БОРАВАК

Овим Правилником утврђују се услови обезбеђивања и пружања услуге дневни боравак.

Члан 1.

Сврха услуге дневног боравака састоји се у унапређењу квалитета живота корисника у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самосталан живот.

Кроз услугу дневног боравака корисници у организованом окружењу, и уз потребни надзор, задовољавају развојне потребе, стичу и развијају животне вештине, личну и друштвену одговорност ради развоја самосталности, социјалних, сазнајних и других важних функција за самосталан живот.

Уslugом дневног боравака реализује се позитивно и конструктивно искуство боравака корисника изван породице, а члановима породице се обезбешује слободно време за бављење радним и другим активностима.

Услуга дневног боравака се реализује кроз осмишљене програме, у планираним и ограниченим временским периодима.

Члан 2.

Услугу могу користити особе које:

- припадају једној од следећих категорија:
 1. деца и млади са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором, и подршком у одржању и развијању потенцијала, на начин који не омета њихово школовање;

2. одрасли са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором, и подршком у одржању и развијању потенцијала;
3. деца и млади који су у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом, на начин који не омета њихово школовање или одлазак на посао;
4. одрасла и старија лица којима је потребна дневна нега и надзор.
 - имају боравиште на подручју града/општине _____,
 - искажу вољу за коришћењем услуга (у име лица које се налази под старатељском заштитом, старатељ мора исказати вољу за коришћењем услуга),
 - учествују у суфинансирању трошкова услуга у складу са Правилником о утврђивању критеријума за учешће у цени услуге којим град/општина _____ регулише то питање.

Члан 3.

Услуга на подручју града/општине _____ пружа се у складу са националном регулативом уз примену свих елемената прописаних Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Члан 4.

Обезбеђивање лиценциране организације социјалне заштите која ће пружати услугу врши се у складу са законима и прописима Републике Србије.

Члан 5.

Организација социјалне заштите је дужна да обезбеди услуге за уговорени број корисника са градом/општином _____.

Алтернативно уколико је пружалац услуге установа коју је основала ЈЛС:

Капацитете којима не могу слободно располагати установе социјалне заштите које се финансирају из буџета града/општине утврђује Скупштина града/општине _____.

Члан 6.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуге, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак и упућује корисника на коришћење услуге коју је обезбедио град/општина _____.

Члан 7.

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге из претходног члана може се изјавити жалба у року од 15 дана.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се надлежном органу јединице локалне самоуправе _____ (навести који је то орган, и у даљем тексту).

Одлука о жалби из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана.

Члан 8.

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу, дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести Центар за социјални рад и корисника и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана корисник, у року од осам дана од пријема тог обавештења, може упутити притужбу Центру за социјални рад.

О одбијању пружања услуге Центар за социјални рад одмах обавештава надлежни орган град/општину _____ и инспекцију социјалне заштите.

Члан 9.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга обавезан је да врши наплату сходно градским/општинским актима којима се дефинише цена услуге и према утврђеном нивоу суфинансирања корисника у цени услуге.

Члан 10.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга дужна је да град/општинску _____ извештава писаним путем месечно/квартално/годишње о пруженим услугама и наплати суфинансирања од стране корисника.

Члан 11.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

7.7. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге лични пратилац детета

На основу члана _____. одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____. статута града/општине _____ („Службени лист _____“, број ____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____. _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГЕ ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА

Овим Правилником утврђују се услови обезбеђивања и пружања услуге услуге лични пратилац детета.

Члан 1.

Сврха ангажовања личног пратиоца је пружање детету одговарајуће индивидуалне практичне подршке ради укључивања у редовно школовање, и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Члан 2.

Услугу могу користити особе које:

- припадају категорији деце са инвалидитетом односно са сметњама у развоју, а која имају потребу за подршком у задовољавању основних потреба свакодневног живота и то у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима, под условом да су укључена у васпитно-образовну установу, односно школу, и то до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе;
- имају боравиште на подручју града/општине _____,
- искажу вољу за коришћењем услуга (у име лица које се налази под старатељском заштитом, старатељ мора исказати вољу за коришћењем услуга),
- учествују у суфинансирању трошкова услуга у складу са Правилником о утврђивању критеријума за учешће у цени услуге којим град/општина _____ регулише то питање.

Члан 3.

Услуга на подручју града/општине _____ пружа се у складу са националном регулативом уз примену свих елемената прописаних Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Члан 4.

Обезбеђивање лиценциране организације социјалне заштите која ће пружати услугу врши се у складу са законима и прописима Републике Србије.

Члан 5.

Организација социјалне заштите је дужна да обезбеди услуге за уговорени број корисника са градом/општином _____.

Алтернативно уколико је пружалац услуге установа коју је основала ЈЛС:

Капацитете којима не могу слободно располагати установе социјалне заштите које се финансирају из буџета града/општине утврђује Скупштина града/општине _____.

Члан 6.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуге, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак и упућује корисника на коришћење услуге коју је обезбедио град/општина _____.

Члан 7.

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге из претходног члана може се изјавити жалба у року од 15 дана.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се надлежном органу јединице локалне самоуправе _____ (навести који је то орган, и у даљем тексту).

Одлука о жалби из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана.

Члан 8.

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу, дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести Центар за социјални рад и корисника и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана корисник, у року од осам дана од пријема тог обавештења, може упутити притужбу Центру за социјални рад.

О одбијању пружања услуге Центар за социјални рад одмах обавештава надлежни орган град/општину _____ и инспекцију социјалне заштите.

Члан 9.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга обавезан је да врши наплату сходно градским/општинским актима којима се дефинише цена услуге и према утврђеном нивоу суфинансирања корисника у цени услуге.

Члан 10.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга дужна је да град/општину _____ извештава писаним путем месечно/квартално/годишње о пруженим услугама и наплати суфинансирања од стране корисника.

Члан 11.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

7.8. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге персоналне асистенције

На основу члана _____ одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____ статута града/општине _____ („Службени лист _____“, број _____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____ . _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГЕ ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

Овим Правилником утврђују се услови обезбеђивања и пружања услуге персоналне асистенције.

Члан 1.

Сврха услуге персоналне асистенције је пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке која је кориснику неопходна за задовољавање личних потреба и укључивање у образовне, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Члан 2.

Услугу могу користити:

- пунолетна лица са инвалидитетом са процењеним I или II степеном подршке, која остварују право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, имају способности за самостално доношење одлука, радно су ангажована или активно укључене у рад различитих удружења грађана, спортских друштава, политичких партија и других облика друштвеног ангажмана, односно укључена су у редовни или индивидуални образовни програм;
- имају боравиште на подручју града/општине _____,
- искажу вољу за коришћењем услуга (у име лица које се налази под старатељском заштитом, старатељ мора исказати вољу за коришћењем услуга),
- учествују у суфинансирању трошкова услуга у складу са Правилником о утврђивању критеријума за учешће у цени услуге којим град/општина _____ регулише то питање.

Члан 3.

Услуга на подручју града/општине _____ пружа се у складу са националном регулативом уз примену свих елемената прописаних Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Члан 4.

Обезбеђивање лиценциране организације социјалне заштите која ће пружати услугу врши се у складу са законима и прописима Републике Србије.

Члан 5.

Организација социјалне заштите је дужна да обезбеди услуге за уговорени број корисника са градом/општином _____.

Алтернативно уколико је пружалац услуге установа коју је основала ЈЛС:

Капацитете којима не могу слободно располагати установе социјалне заштите које се финансирају из буџета града/општине утврђује Скупштина града/општине _____.

Члан 6.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуге, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак и упућује корисника на коришћење услуге коју је обезбедио град/општина _____.

Члан 7.

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге из претходног члана може се изјавити жалба у року од 15 дана.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се надлежном органу јединице локалне самоуправе _____ (навести који је то орган, и у даљем тексту).

Одлука о жалби из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана.

Члан 8.

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу, дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести Центар за социјални рад и корисника и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана корисник, у року од осам дана од пријема тог обавештења, може упутити притужбу Центру за социјални рад.

О одбијању пружања услуге Центар за социјални рад одмах обавештава надлежни орган град/општину _____ и инспекцију социјалне заштите.

Члан 9.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга обавезан је да врши наплату сходно градским/општинским актима којима се дефинише цена услуге и према утврђеном нивоу суфинансирања корисника у цени услуге.

Члан 10.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга дужна је да град/општину _____ извештава писаним путем месечно/квартално/годишње о пруженим услугама и наплати суфинансирања од стране корисника.

Члан 11.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

7.9. Предлог Правилника о условима за обезбеђивање и пружање услуге свратиште

На основу члана _____. Одлуке о социјалној заштити града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____) и члана _____. Статута града/општине _____ („Службени лист _____”, број _____), градско/општинско веће _____, на седници одржаној _____. _____ године, даје сагласност на

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГЕ СВРАТИШТЕ

Овим Правилником утврђују се услови обезбеђивања и пружања услуге свратиште.

Члан 1.

Сврха услуге свратиште је пружање привремених или повремених интервенција и задовољавање тренутних потреба корисника, као и посредовање у обезбеђивању доступности других услуга у заједници.

Члан 2.

Услугу могу користити деца, млади, одрасла и старија лица која:

- живе или раде на улици и добровољно затраже или пристану на услугу;
- имају боравиште на подручју града/општине _____,
- искажу вољу за коришћењем услуга (у име лица које се налази под старатељском заштитом, старатељ мора исказати вољу за коришћењем услуга),
- учествују у суфинансирању трошкова услуга у складу са Правилником о утврђивању критеријума за учешће у цени услуге којим град/општина _____ регулише то питање⁷².

Члан 3.

Услуга на подручју града/општине _____ пружа се у складу са националном регулативом уз примену свих елемената прописаних Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

⁷² Правилник о утврђивању економске цене услуге треба да предвиди/дозволи да се утврди категорија корисника која нема финансијских обавеза при коришћењу одређене услуге (нпр. корисници услуге „свртиште“ и др.).

Члан 4.

Обезбеђивање лиценциране организације социјалне заштите која ће пружати услугу врши се у складу са законима и прописима Републике Србије.

Члан 5.

Организација социјалне заштите је дужна да обезбеди услуге за уговорени број корисника са градом/општином _____.

Алтернативно уколико је пружалац услуге установа коју је основала ЈЛС:

Капацитете којима не могу слободно располагати установе социјалне заштите које се финансирају из буџета града/општине утврђује Скупштина града/општине _____.

Члан 6.

Центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуге, применом одредаба закона којим се уређује општи управни поступак и упућује корисника на коришћење услуге коју је обезбедио град/општина _____.

Члан 7.

Против решења којим се одбија захтев за коришћење услуге из претходног члана може се изјавити жалба у року од 15 дана.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се надлежном органу јединице локалне самоуправе _____ (навести који је то орган, и у даљем тексту).

Одлука о жалби из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана.

Члан 8.

Ако овлашћени пружалац услуге одбије да кориснику пружи услугу, дужан је да о томе одмах, писменим путем, обавести Центар за социјални рад и корисника и да за то наведе разлоге.

Поводом обавештења из става 1. овог члана корисник, у року од осам дана од пријема тог обавештења, може упутити притужбу Центру за социјални рад.

О одбијању пружања услуге Центар за социјални рад одмах обавештава надлежни орган град/општину _____ и инспекцију социјалне заштите.

Члан 9.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга обавезан је да врши наплату сходно градским/општинским актима којима се дефинише цена услуге и према утврђеном нивоу суфинансирања корисника у цени услуге.

Члан 10.

Организација социјалне заштите – пружалац услуга дужна је да град/општину _____ извештава писаним путем месечно/квартално/годишње о пруженим услугама и наплати суфинансирања од стране корисника.

Члан 11.

Правилник доставити Центру за социјални рад, пружаоцу услуге, Одељењу за друштвене делатности, Одељењу за буџет и финансије и архиви.

Председник градског/општинског већа

Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина Србије

Македонска 22/VIII
11000 Београд
Србија

Тел: 011 3223 446
Факс: 011 3221 215
E-mail: secretariat@skgo.org

www.skgo.org
www.facebook.com/skgo.sctm
www.twitter.com/skgo_sctm